

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

HOS LAURA FITINGHOFF apropos 60-årsdagen

EN AF IDUNS trognaste medarbetare under dess 20-åriga tillvaro, författarinnan fru Laura Fitinghoff, fyller den 14 dennes 60 år. Vi ha till högtidsdagen, som kommer att firas af hennes talrika vänkrets, velat bringa ett par bilder från det trefna villahemmet vid Stocksund, dels en af författarinnan vid spinnrocken, dels en af henne och hennes unga dotter vid den fäderneärfda orgeln i musikvrån.

MIG FÖREFALLER DET, som om jag varit litet särskildt bekant med fru Fitinghoff, ända sedan jag gick i skolan i världen och hade till kamrat en af hennes systerdöttrar. Min häpnad, beundran och intresserade vetgirighet, då jag fick höra, att flickan hade till moster en riktig författarinna, som skref böcker, som blevo tryckta, kan icke här beskrivas, knappast heller den andakt, hvarmed jag brukade, när jag kom på besök, slå upp försätsbladet till "En liten värld bland fjällen", där det stod med auktors egenhändiga piktur en vänskapsfull tillägnan "från författarinnan". Och det står ännu lifligt för mitt minne, hur jag brukade ha min kamrat att ge mig nyckeln till den förtjusande lilla barnboken och berätta hvem som var mamma och hvem som var moster Laura och de andra most-rarna, och hur det gått dem sedan, när de blifvit stora. Om någon då sagt mig att jag, när jag själf blifvit stor, skulle få se bokens författarinna med egna ögon, få tala med henne och tas emot i hennes eget hem! Jag tror inte, att jag skulle kunnat bära det.

Och likväl gick det så.

För någon vecka sedan — dagen hade snö och en beslöjad sol, som då och då gaf en mild glans som af oxideradt guld öfver de hvita fjärdarna vid

Stocksund — var jag verkligen på väg upp för den branta backen till fru Fitinghoffs hem.

Strax därpå stod jag i dörren till ett ombonadt och blomsterprydt dagligrum med spinnrocken, harpan och skrifbordet och fann fru Fitinghoff sysslade med brasan i den öppna spiseln. Hon verkade så ett med sin omgivning; liksom den hade hon en touche af gammaldags sirlighet: hvita lockar, inramande ett ansikte med nobla drag och milda ögon; kring den höga och raka gestalten en svart veckig sidenklädning och små hvita broderade kråsvid hals och händer. Hon berättade mig, att det var julgranen, som brann, och att den alltid sparades för förmaksbrasan för att in i det sista ge glädje. Ett litet drag, som jag sedan tyckte mig finna så särdeles betecknande för fru Fitinghoff och hennes dotter, denna kärlek och omsorg för de döda tingen, denna sträfvan att pietetsfullt ta vara på minnena, att lägga in allt tänkbart af fest och af vikt i de många skilda moment, som bilda dagen, året, lifvet. Man må personligen vara litet rädd för det där, rädd för att splittra sin själs förmåga af sympati öfver en alltför vid yta, med risk att förlora dess intensitet, rädd att binda sitt hjärta med alltför många band vid det slags ting, som vi brandförsäkra här på jorden. Men man kan icke undgå att se och erkänna det älskvärda i detta sätt att fatta tillvaron, att inse hvad ypperlig motvikt man får mot ledsnaden och ledan.

Hvad fru Fitinghoff angår, tyckes hon för öfrigt med den äldre generationens större förråd af hjärtevärmade godt och väl räcka till öfver allt, där hennes intresserade sympati kräves. Hon har sitt hem och sin dotter, som är oskiljaktig från henne, hon kan själf med glädje intyga, att hon har många och goda vänner, hon har sin mångsidiga filantropiska verksamhet med dess kräfvande plikter, sin musik och handaslöjd, sitt litterära arbete. Det är bara ett, fru Fitinghoff icke räcker till för: det kvinnliga rösträttsarbetet. Hon berättade på tal därom, att hon blifvit uppmanad att drifva rösträttspolitisk propaganda i Stocksund.

— Men då sade jag, tillade fru Fitinghoff, att jag fått en annan uppgift i lifvet.

Jag vet icke hvilken rangplats i hennes hjärta det litterära arbetet har, men jag vet, att hon väl visade mig sitt vackra kök, där fröken Fitinghoff allena för spiran, och sitt silfverskimrande hemspunna och hemväfda norrlandslinne, men inte sina böcker eller manuskript, och att hon hellre ville fotograferas vid spinnrocken än vid skrifbordet. Kanske ligger det något däri, att det var *yttre* omständigheter, som drefvo den unga godsägarefrun, som började sitt äktenskap som en liten drottning i ett rike med hundrade underhafvande, att gripa till pennan för att med den på egen hand skaffa sig en framtid och bärning. Kanske förklaras ärmad det faktum, att hon saknar yrkesprägeln och yrkeslidelsen, trots det att hon nu har en rik produktion bakom sig och står midt uppe i arbetet.

Fru Fitinghoff har skrivit om mångahanda. Hon har flammat upp inför dagens frågor, dagens lyten och glädjeämnen, tagit sin position och förmått folk att höra sig. Icke formens elegans har varit hennes vapen, icke heller tankeskärpa eller de gnistrande infallen, men hennes hjärtas värme och hennes rösts patos. Stilen är icke hennes styrka, den har icke blifvit henne gifven som gåfva, icke heller förvärfvats med den metodiska själfuppföstran till klarhet, tukt och begränsning, som en yngre generation måste sätta som en af sina första uppgifter. Man säger, att hon lyckats bäst

som författarinna för barnen, och det kan ligga något däri, men jag skulle vilja göra en annan indelning af hennes författareskap och säga, att hon lyckas bäst, när hon får användning för sin ingående kännedom om sin hembygds natur och folk och när hennes kärlek till Norrland genomglödgar orden. Därför har "Barnen från Frostmofjället" blifvit hvad den är, därför ha vi rätt att ställa förhoppningar på den fortsättning af denna historia, som nu är under arbete.

Fru Fitinghoff älskar Norrland med en outrotlig och djup kärlek. För henne har paradiset en tydlig ängermanlänsk prägel: en fjällbacke, en stuga och några getter.

— Jag skulle vilja att all människor hade ett eget litet hem och ett par getter, sade hon till mig. — Och eftersom jag direkt kan göra så litet åt det, skulle jag vilja lefva och skriva om lyckan af ett hem och glädjen af att arbeta, visa människorna på, att det är ett eget hem och en bit af jorden de skola sträfvä efter. Jag skulle vilja skriva så, att det trängde ut till *folket* och väckte på nytt dessa tankar hos alla, som glömt dem.

Det är därför också fru Fitinghoff bland de sympatibevis, som kommit henne till del för hennes sista bok, sätter mest värde på dem, som kommit från enkla, obildade människor, som inte bruka läsa böcker.

Och det förstår man, ty där är verkligen ett fält att odla, en seger att vinna, en mission att fylla.

ELIN WÄGNER.

Ännu en gång våra räddningshem.

DÅ STEFFENS artikel om våra räddningshem infördes i slutet på föregående år, uttalade vi samtidigt såsom vår mening att de där framställda anmärkningarna icke torde kunna utan vidare tillämpas på räddningshemmen öfverhufvud. Hvad närmast angår den kända stiftelsen Fristad, ha nu de framställda anmärkningarna upptagits och besvarats af en med förhållandena synnerligen väl förtrogen person, den för sin sociala verksamhet väl bekanta fru Anna Höjer här i Stockholm.

DET ÄR en glädjande förändring, som under senare tid ägt rum uti den allmänna uppfattningen med afseende å de olyckliga, ur hvilkas krets en träd fram och uti "Den undre världen" berättat sin sorgliga lifshistoria. En mer eller mindre klar känsla af meddelaktighet, af ansvar gentemot dem, begynner söka sig uttryck på flere områden. Äfven i Idun har detta omslag uti tänkesätt satt märken, jag påminner nu särskildt om fru Alfhild Agrells anmälan af "Den undre världen" förra året och nu nyligen tvenne artiklar signerade, den ena Steffen, den andra Neta. Ut i dessa uppsatser i Idun liksom i andra, som skrivits i anledning af den berörda autobiografien, har, jämte deltagandet med de olyckliga, framträdtt ett mer eller mindre prononceradt ogillande af det sätt, hvarpå dessa tagas om hand i räddningshemmen, och särskildt har det hem, hvilket tvenne gånger namngifvits uti berättelsen, utpekats såsom ett, som behöfde reformeras. Då dessa hem tills vidare äro den enda tillflykt som "den undre världens" isolerade och utstötta invånarinor äga, när de vilja komma ur sin förtviflade ställning, och då de omkring 120 platser, som mig veterligt i vårt land finnas å hemmen, äro högst otillräckliga för de tusenden, som behöfva hjälpas, förvånar det, att just det lilla, som göres för dem, skulle komma under kritik,

när den undre världens fador upplåto sig för oss uti synderskan-martyrens lifshistoria. Under sådana förhållanden synes mig både barmhärtigheten och rättvisan fordra, att några ord säges till räddningshemmens försvar. Den personliga bekantskap jag haft och har med "den undre världens" människor enskildt och under något mer än 11 år som medlem af Hemmet Fristads styrelse gör, att jag tycker mig äga en viss rätt att tala såväl uti de olyckligas sak som i deras, som offra sig för dem uti räddningsarbetet.

Det som man fäst sig vid och förvånas öfver — och äfven de som söka draga upp dem ur dyn förvånas emellanåt — är, att de arma, som kommit ur förhållanden, där de måst lida så grymt, ej kunna förmå sig att stanna, till dess de äro starka nog att kunna stå för sig själfva ute i lifvet. Man tror att detta nödvändigt måste bero på räddningshemmen. Det ligger ju nära till hands att tänka så, i all synnerhet om hemmen vore sådana, som Steffen föreställer sig åtminstone ett af dem: "strängt arbete, långa predikningar, sånger uteslutande af andligt innehåll, stränga klostervanor o. s. v." med en föreståndarinna, som nämnes i samband med "påfviska later, salfvelse, asketism, ett pedantiskt oförstående bemötande m. m." Jag känner ej, om något sådant räddningshem med en föreståndarinna, på hvilken beskrifningen passar in, finnes i Sverige, jag skulle ej tro det. Att Hemmet Fristad ej är sådant *vet* jag. I betraktande af tidslynnets undrar jag, om en skulle stanna en vecka på ett sådant ställe, men man vet ju, att från räddningshemmen årligen en hel del upprättade utgå.

Den olyckliga uti "Den undre världen" var enligt sin berättelse en gång på ett hem, hvilket hon ej namnger, och två gånger på Hemmet Fristad, hvilket också är riktigt. Första gången kom hon en dag drucken, fördes i stillhet undan i ett rum, där hon fick sofva öfver natten, och gick påföljande dag. Den andra gången stannade hon en månad och 10 dagar, uppförde sig väl och förekom, som man ju af hennes själfbiografi kan förmoda, själsligt förunderligen oberörd af sitt förnedrande lif. Hon gick för att efteråt förfärligt ångra sig, som vi sett af hennes bref till Hemmet. Hon skrifer bland annat till en medhjälparinna: "O, jag minns hur hon (föreståndarinnan) gjorde allt för att hålla mig kvar. Och när det ej gick, så tog hon och klädde sig, och lika trofast som en mor följde hon mig på väg till station, och hela tiden lofvade hon mig att få komma tillbaka till Hemmet, om jag besinnade mig, innan tåget gick. Ja, syster var snäll! Tänk, verkliga vänner, som af hjärtat vill oss väl, är svårt att glömma! O, hvad det gjorde mig ondt, då flickorna voro olydiga mot syster. Och då dom ej alltid lydde, då hon bad dem. Jag gråter nu, då jag kommer ihåg tillfällen på Hemmet, som somliga flickor satte sig upp mot syster... Hvad jag ej förstod då, det förstår jag nu, att det hade varit Guds vilja, att jag skulle stanna på Hemmet... Nu slutar jag med många kära hälsningar till Hemmet." Vi ha anledning att tro, att hon tänkte, att hon skulle kunna stå, kunna reda sig, när nu allt gått bra så länge — hvem har ej mött den oförståeliga brist på beräkning, den ogrundade optimism, som gör att just fattiga och olyckliga lämna en anställning, ett arbete på vinst och förlust, kasta bort det säkra för det mest osäkra? Omedvetet har måhända äfven spritbegäret, den olyckligas fullkomliga öfverman, spelat in, ty detta är en vanlig orsak till, att de bege sig ut på nytt. Vi hade en ung flicka på Hemmet, snäll, flitig, glad, "en solstråle"

Verkligt nöje
bereder det att taga på sig

Victoria
kängan

Tillskrifning och sammansättningen af de olika delarna är utförd så omsorgsfullt, att belåtenhet är gifven, om rätta storleken väljes. Försäljes i finare skoaffärer öfverallt samt tillverkas af
LUDVIG TRAUOGOTT, STOCKHOLM.

kallade henne föreståndarinnan, och hon gick en dag i smyg, utan att någon på förhand visste därom. Något år senare sammanträffade jag händelsevis med en af hennes väninnor, som synes ha vetat, att jag kände flickan H., och hon begynte tala om, hur illa det var, att H. lämnat Hemmet — de hysa merendels uti detta afseende mycket medlidande med hvarandra — samt berättade att H. gått raka vägen från Hemmet just till henne. Då väninnan förskräckt frågat, hvarför hon gått, hade hon svarat: "Jag längtade så efter en sup." Väninnan hade då skyndat att gifva henne en sådan och uppmanat henne att nu genast återvända, men fått svaret: "Nej, nu kan jag ej. Jag måste ha mera."

I regeln äro de tacksamma, lyckliga, gripna första tiden på ett räddningshem, eller uti ett enskildt — för öfrigt hart när omöjligt att finna på grund af alla de hänsyn som måste tagas — som öppnat sig för dem, men nästan undantagslöst, hvilken förmodan Steffen också uttrycker, börjar om en tid det gamla lifvet på nytt locka. Kanske är det någon särskild person, ett tycke, en väninna de längta efter. Erinrar ni eder den blinda kärleken till en olyckskamrat uti "Den undre världen"? Mest ondt har det alltid gjort mig om dem, som ute i världen varit fästa vid en man, ty detta drager dem nästan oemotståndligt. Bland de orsaker, som förmå dem att gå ut igen, må äfven nämnas den oro, som följer ett i grund nedbrutet nervsystem, vanan vid ett ständigt flyttande och kringflackande, något som ej är främmande för tidens lynne i det hela, begär efter nöjen och i många fall direkt längtan tillbaka till det gamla lifvet. Följande är ordagrant yttradt af en flicka på Hemmet den 1 okt. 1907, när hon var bedröfvad öfver, att någon kamrat gått: "Man vill ju inte lämna Hemmet, men frun förstår, att när längtan efter det gamla kommer öfver en och frestar en, så rår man sig inte själf eller någon annan heller, och så blir man styggare och styggare, och i det sinnet vill man inte stanna kvar, utan bara går, men, o, hvad man ångrar det, då det är för sent." Densamma som vid detta tillfälle såg så klart, gick bort ett par månader senare. Här hjälpa ej vackra kläder eller gynnsamma förhållanden, ej ens den friare ställningen uti ett privat godt hem, för så vidt ej en viljeändring ägt rum, som ställs mot frestelsen. Erfarenheterna från olika land och från enskilda räddares verksamhet peka i samma riktning. Och dock, med allt detta, huru många goda, ja, ädla anlag kunna ej skönjas, huru mycket värdt att älska och taga vara på kan ej vara gömdt under det myckna, som kan verka frånstötande!

På föreståndarinnans personlighet och mångsidiga förmåga måste man ställa stora kraf, kanske än större än dem Steffen antyder, men ung och vacker behöfver hon ej vara. Hon är ej lätt att finna, utrustad som hon äfven måste vara med de själs- och kroppskrafter, utan hvilka hon dukar under, och med en förmåga att offra sig, som dagligen, ja, stundligen tages i anspråk, huru gärna man än ville, att hon skulle skonas. Valet blir i själfva verket ytterligt begränsadt, och räcka krafterna, icke kan man tänka på att hon skulle lämna arbetet vid 40 år. Huru skulle en moder kunna upphöra att vara lämplig som moder, därför att hon fyllt 40 år! Och det är en mor dessa utstötta behöfva, en mor, som kan lägga dem, sådana de nu blifvit, vid sitt hjärta, som har tro, hopp, kärlek för hvar enskild af dem, som har erfarenhet och lifvets visdom nog för att kunna leda äfven meduppföstrarinnorna, som har en mognare ålders kraft att resignera och begära intet för egen del. De finnas, som

FREDRIK NYCANDER:

Kantele.

KANTELE, spela, kantele, sjung under din lekares händer!
Visan är gammal, visan är ung,
boren vid sjöarnes stränder.
Skogarne susa, tonen är vek,
strängarne trollo sommar och lek,
Finland är fagra städer bland länder.

Kantele, spela, kantele, sjung under din lekares händer!
Molnen sig skocka, visan blir tung,
ödet sig hotande vänder.
Ödemarkstämman, allmogeroöst
hviskar betryckt ur kantelebröst:
Finland är armast bland länder.

Kantele, spela, kantele, sjung under din lekares händer!
Natten skall fly från hedarnes ljung,
frihetens morgon sig tänder.
Sjöarnes hjärta, bygdernas tolk
siunger en sång om vardande folk —
Finland är friast bland länder!

tidigt tagit upp arbetet, fröken Thora Esche till exempel, som började vid 25 år, vacker och intagande, "lik en madonna af Holbein" har det sagts om henne, och utan tvifvel har äfven denna begåfning haft sin betydelse, men hvad har hon ej måst genomgå till följd af sin brist på lifserfarenhet, ända därefter att hon nödgats tömma hemmet, visa bort alla sina barn och begynna på nytt med nya! Hon har nu arbetat uti några och trettio år och fortsätter ännu med framgång. Men nog är man glad att hafva äfven unga meduppföstrarinnor, så att de arma kunna få se, huru ren, oskyldig och glad ungdom ser ut, och olika uppfostrarinnor, så att en kan finna vägar till ett hjärta, som är stängdt för en annan. Att flickorna skulle tänka, att dygden vore lätt för föreståndarinnan därför, att hon vore gammal och ful, som Steffen antyder, tror jag icke. Kommunalstatistiken visar att i Stockholm under 5-årsperioden 1901—1905 af inskrifna prostituerade 231 voro i en ålder af 41—51 år. De äro sålunda vana att se gamla medsynderskor, och äfven i "den undre världen" finnas ej så många som blifvit olyckliga för sin skönhets skull. För öfrigt äro de förvånande goda psykologer, hvilket jag åtnöjer mig med att konstatera utan att gå in på orsakerna, och hafva skarp blick för andras såväl fel som förtjänster.

"Gör hemmen gladare," skriver Steffen, och nämner därvid som föredöme ett hem för fria arbeterskor härstädes. Man får ej tänka att

bland dem, som upptagits ur den undre världen, strax kunna åstadkomma glädjen hos ett oskyldigt sorglöst barn eller hos en, som ej har en bitter, smutsad förtid att minnas. Men Hemmet Fristad har alltid sökt att göra allt, som kunnat göras, sångundervisning t. ex. har alltid förekommit, utom sånger af andligt innehåll hafva alltid sjungits fosterländska och andra vackra sådana, bildande föredrag med och utan skioptikonbilder hållits, i deras egen af dem själfva bildade ungdomsförening förekommer sång, uppläsning, skrives vers, de få röra på sig och leka friluftss lekar, under vintern åka de flitigt kälkbacke på lediga stunder, och de få utom daglig god och närande föda "ibland något riktigt godt".

Men det finns en gräns, som man ej får släppa ur sikte, och det är den som afgör, huru långt man kan gå uti att göra lifvet på Hemmet behagligt för dem, utan att riskera att göra det omöjligt för dem att hålla sig uppe ute i lifvet. På Hemmet är *allt till för dem*, först allt det vi nyss nämnde, så undervisning i nyttigt och vackert arbete, lektioner uti historia, geografi, m. m., de festliga anordningarna vid jul, vid helg, på minnesdagar, hvilans, hälsövarnen, huru mycket af allt detta finnes för dem, när de trädt ut och fått plats äfven hos en god matmor? På Hemmet är arbetet till för dem, ute äro de till för arbetet, festen uti det nya hemmet är för andra, ej för dem, och *nöjet* får väl i regeln sökas utanför hemmet, om deras matmor bereder dem ledig tid. Själff har jag uti detta afseende känt mig fattig som matmor gent emot dem, som hjälpt mig uti mitt hem. Från denna sida sedt behöfves det i ledningen stor visdom för att dela så, att de känna sig lyckliga på Hemmet utan att känna sig olyckliga, när de kommit ut.

Kärleksfullt och varmt framhåller Neta behöfvet af ett *öfvergångshem*. Nödvändigheten däraf framhöll styrelsen för Hemmet Fristad redan i det upprop den utsände i mars 1897, men medel hafva aldrig funnits för planens realiserande. Då nu något, ehuru på långt när icke tillräckligt, för ändamålet insamlats eller utlofvats, har styrelsen i hopp om ytterligare hjälp från 1 okt. 1908 på 5 år förhyrt ett litet hus i Hemmet Fristads omedelbara närhet, där nykomna inträdesökande skola upptagas, och där de kunna pröfva sig själfva, huruvida de vilja gå in på själfva fosterhemmet, till hvilket hädanefter vägen kommer att gå öfver öfvergångshemmet.

Då de personer, hvilka skulle bilda det lilla öfvergångshem, om hvilket Neta talar, ej ens äro namngifna, och planen ytterst lätt skisserad, kan det ju ej falla mig in, att om förslaget yttra något som helst, måhända äro dessa personer väl kända med dem det gäller. Men jag är öfvertygad, att då de kommit in i saken, de skola vara de första att gifva sitt erkännande åt dem, som, sedan de börjat, hållit ut en tid. Äfvenledes tror jag, att, då de fått göra personliga erfarenheter af de oerhörda svårigheter, som ställa sig i vägen, när det är fråga om att hjälpa dem, som hålla på att förgås uti lastens dy, på fast mark och af detta arbetes och de arbetandes relativa isolering utanför det deltagande, som så rikligt tillfaller en del annat vida lättare socialt arbete, de skola förundra sig öfver att tvifvelsutana goda och välvilliga personer med omild, och jag tror orättvis, kritik vilja afskräcka dem, som skola räddas, bedröfva de räddande och undergräfvat förtroendet till arbetet hos dem, som understödja eller skulle känna sig manade att understödja det.

Stockholm den 18 februari 1908.

ANNA HÖJER.

Sveriges på en gång elegantaste och mest användbara modejournal för hemmen.

Iduns Modellkatalog

Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorerat omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Oumbärlig för alla sömmerskor och alla hem.

Nu är tid att prenumerera.

Kvinnligt yrkesregister och dess utgifvare.

FRÖKEN BERTHA
WIMAN.

I DAGARNA sprides öfver hela landet ett blåpärmdadt, ganska försvarligt tjockt häfte, *Kvinnligt yrkesregister*. Det utkommer nu med sin fjärde årgång och har kämpat sig genom de första årens vanskligheter till en position, så att det kunnat alljämt utvidgas sitt program. Att detta kunnat gå beror till en början på, att idén var god och ny. För denna har i

Iduns redogjorts af Metta Greger, den uttryckes för öfrigt med prisvärd korthet och klarhet i bokens företal. Registret vill för hela landet bli en uppslagsbok, där man under de olika rubrikerna finner adresser på de kvinnliga yrkesutöfvare, som finnas tillgängliga just på den ort, där man befinner sig. Där finnas stora och kända namn, men där finnas också de mera obemärkta, men därför icke mindre utmärkta, som vi så väl behöfva, hur vi vända oss, som nämnas som fynd man och man emellan, eller icke nämnas alls, till hvilka det är svårt att hitta, emedan de icke ha skyltfönster vid hufvudgatorna, kanske vid ingen gata alls, och som behöfva oss lika väl eller bättre än vi dem.

Detta är registrets första och praktiska syfte, det, hvilket dess redaktis, fröken *Bertha Wiman* först framhåller. Och när hon har utvecklat det, säger hon:

— "Jag har alltså med mitt register velat främst en ekonomisk hjälp för de arbetande kvinnorna. Ser ni, vägen för oss att vinna inflytande och framgång för vår sak är att öfver lag öka den ekonomiska bärigheten. Det är alldeles utmärkt, att vi arbeta på att höja oss etiskt och odla vår intelligens, men någon riktig respekt får man inte för oss, förr än vi ha kapital bakom oss och medel att drifva igenom våra kraf."

Detta låter icke så roligt, och männens min inför en sådan eventualitet tycker jag mig se, men det är gruffligt klokt och sätter fingret på våra goda herrars konkurrenters allra ömaste punkt. När det nu en gång är så att det i rättvisans namn måste bli en världslig maktutjämning mellan man och kvinna, så kunna vi icke vänta, att männen skola falla till för vår kvinnlighet enbart, de ha haft god tid på sig med resultat som vi alla känna, icke heller för vår dygd eller lärdom, när vi ha dem, eller vår arbetsförmåga såsom sådan. Stora debetsedlar däremot! Det inger vördnad.

Men, för att återgå till registret, medan rent praktiska syften fullföljas, och adresser till den ändan samlas, uppnås samtidigt ett annat mål: med dessa närmare två tusen namn, representerande öfver 150 yrken, tänkbara och otänkbara, får man ett praktiskt, oemotsägligt bevis på hvad kvinnorna just nu prestera af *själfständigt* yrkesarbete, hvad där för bedömande af deras möjlighet att göra en vägande insats i det ekonomiska och politiska lifvet naturligtvis är af största betydelse.

All denna visdom är icke min egen, den har jag af fröken Wiman, och ho vet om den icke var mera oförfalskad i första hand. Den var åtminstone mera koncis tuttryckt, eftersom det är fröken Wimans styrka.

Man är nästan rädd att sätta sig till att

skrifva om en person, som man beundrar så oförbehållsamt; som jag gör med fröken Wiman, rädd att ens känslor skola löpa af med en. Men säkert är det icke för mycket att säga, att fröken Wiman är en kvinna, rik på kloka och klara tankar och på energi och kraft att föra dem igenom. Hvad särskildt registret angår, märkes hennes ande icke blott i själfva idén, utan i dess förverkligande. Har man gjort jämförelser med en annan kvinnopublikation från fjolåret, delvis tangerande samma område och frampuffad i all sin ömklighet med den heliga kvinnosaken som sköld, då inser man förtjänsten af reda, klarhet och tillförlitlighet hos *Kvinnligt yrkesregister*.

Man skulle kunna tro att fröken Wiman, utgifvarinna af ett yrkesregister och chef för en fastighets- och försäkringsbyrå, f. d. försäkringsinspektris och generalagent hos De Förerade, skulle göra ett förkrossande affärsmässigt intryck. Det gör hon inte, åtminstone ej i någon torr eller stram mening, därtill är hon för älskvärd och för temperamentsfull. Och medan hon talar, sakrikt och lugnt, kan det lika väl hända, att de genomträngande ögonen skimra till fuktiga af entusiasm eller medkänsla, som att munnen pressas ihop till en smal och farlig linje, medan handen gör en liten obeveklig gest.

Politiskt sedt är hon nog en vilde, som oböjligt själfständiga människor lätt bli, men kvinnosaken i allmänhet och rösträttsaken i synnerhet ha i henne en omutlig vän. Och hon har utan att sluta sig till något parti tjänat dem icke blott med sitt register och sin verksamhet i öfrigt, utan med sin personlighet, som måste väcka aktning och förtroende, hvart hon kommer.

E. — ER.

Madonnabilden.

Berättelse af Ernst Lundquist.

(Forts.)

DU MÅSTE LOFVA mig att aldrig skiljas från den där bilden, hvart du än kommer i världen. Jag behöfver den inte, jag ser min far lifslevande framför mig i hvilket ögonblick jag vill. Det fanns en tid, då jag svärmade för att låta resa min fars byst på torget i Riverolo, och därför var den där lilla gipsbilden af oskattbart värde för mig, ty den är ofantligt lik honom, och efter den skulle den stora bronsbysten ha utförts. Men den planen har jag för länge sedan uppgifvit — utan smärta, det ber jag dig vara öfvertygad om — och därför behöfver jag inte heller gipsbysten längre. Du skall ha den. Du gör mig en stor glädje, om du tar emot den och alltid låter den stå framför dig på ditt skrifbord. Lo'var du mig det?"

Han var mycket rörd.

"Käraste zia Vittoria... det lofvar jag."

Han böjde sig djupt ner och tryckte en lång kyss på hennes lilla visna hand.

Morgonen därpå reste han. —

Då han var borta, blef tiden så lång för Vittoria, att hon måste ta sig för någonting alldeles särskildt. Hon ställde till oupphörliga gräl med sina hyresgäster, lefde några dagar i en eggande atmosfär af fiendskap och gjorde ett triumferande slut på det hela genom att säga upp dem bägge två. Nu, sedan hon ej längre hade Vincenzo att sörja för, hade hon god råd att använda sina fyra rum själf. Städskan som gått från och till behöll hon för att ha någon att munhuggas med. Men lifvet

gick i alla fall så långsamt nu, och hon kunde sitta i sin fars korgstol och somna midt på dagen bara af brist på sysselsättning för fantasien.

Då kom hon en dag att gå förbi en bric-à-brachandel i Quattro-Fontanebacken. Där stod ett raminfattadt oljetryck stödt mot muren, en madonna med ett sofvande Jesusbarn, i knät, tydligen efter någon gammal mästare. Hon måste stanna: det var rent underbart, hvad detta Jesusbarn var likt Vincenzo som liten! Just så hade han sett ut med sitt blonda hår, sina långa ögonfransar, gropen i kinden... Hon frågade hvad taflan kostade; den var mycket billig, och då hon gick hem, bar hon den under armen inlindad i en tidning.

Det hade varit så tomt på väggen efter konsolen och faderns byst; där satte hon upp madonnataflan sedan hon först gifvit den en ny alldeles för pompös guldrum i florentinsk bladverkstil. Och från den stunden fick lifvet tillbaka sitt intresse för henne.

Hon satt nu timtals i korgstolen som förr, men hon läste ej i faderns böcker, sof inte heller, hennes ögon hvilade liksom magnetiserade på oljetrycket. Aldrig i sitt lif hade hon sett något så vackert som detta barn, tyckte hon. Så synd, att hon ej träffat på Vincenzo ett par år tidigare, då skulle Jesusbarnet ha varit alldeles likt honom, nu var det för ungt, för barnligt knubbigt. Hon började tycka att madonnans ansikte ej heller var olikt hennes eget. Hon letade fram ett gammalt porträtt af sig, då hon var tjugu år, och om man såg bort från puckeln, var det verkligen en viss likhet... samma panna och litet stora näsa, det slätkammade håret... ja, det kunde mycket väl vara ett idealiseradt porträtt af henne själf från ungdomen. Småningom vande hon sig att betrakta taflan icke som en framställning af madonnan med barnet, utan som ett porträtt af henne själf och Vincenzo vid fyra fem års ålder, innan han ännu kommit till henne. Då hon betraktat taflan länge, försjunknen i stilla extas, slöt hon ögonen, och då *var* hon madonnan med barnet, då kände hon lilla Vincenzos mjuka, varma kropp mot sitt bröst, hon lade armarna i kors framför sig och *kände* barnet där innanför, han blef allt mindre och mindre, nu var han helt späd, alldeles nyfödd, och det var hon som hade födt honom. Det gick en spasmodisk rysning af sällhet genom henne, tårar af öfversvinnlig lycka droppade utför hennes gamla visnade kinder, och hon kände sig nära att förlora sansen.

Så lycklig hade hon aldrig varit i sitt lif, hon trodde inte ens, att madonnan själf upplevat ett sådant ögonblick af intensiv modersvällust.

Hon hade nästan glömt den verkliga Vincenzo, den länge blonde, mörkögde forsteleven med de bruna mustascherna; hon älskade nu allra högst den *lille* Vincenzo, som hon aldrig sett i verkligheten, men hvars bild hon dagligen hade framför sig på den underbara taflan, och då det kom bref från Vallombrosa — med långa mellanrum som vanligt — förvånade hon sig öfver, att hon ej gått och längtat efter det som förr och att hon kunde läsa det med samma lugn, som om det varit från en nästan främmande person.

Hon hade skrivit till honom och berättat om fyndet af den underbara madonnataflan, men utan att nämna något om de likheter hon sparat däri eller om den mystiska lycksalighet hon erfor, då hon betraktade den. Det skulle bli en öfverraskning för honom, då han kom, och nu led det mot den tiden igen — ett år hade gått som i en skön dröm.

Då han kom — det var åter den 20 april

Skönhet är makt.

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

Parfymeri Louise,
— Stockholm. —

— tog hon emot honom vid stationen, som han begärt i det sista brevet, och de stego genast i den väntande hyrkusklandån, som Vincenzo beställt emot sig. Det var en missräkning för henne, ty hon skulle så gärna ha velat visa honom madonnataflan genast, men hon sade ingenting. Egentligen hade han ju rätt i, att det var onödigt att nu klättra uppför de fem trapporna vid via del Tritone.

Det blef en festdag som sist, men hennes stämning var ej den samma som då. Och ändå var han mer än vanligt uppfinningsrik, då det gällde att hitta på något, som kunde roa henne. Han lät henne bese det inre af Quirinalen, konseljrummet, där hennes far ledt Italiens öden, festsalarna där han på kungens och drottningens mottagningar varit en af de mest bemärkta. De åkte hela eftermiddagen rundt i Borgheseparken, och där visade han henne en flickfotografi, som han bar i plånboken, det var dottern i den florentinska familj, där han umgicks så flitigt, de älskade hvarandra, men hon var visst mycket för rik för honom... Hon hade emellertid lofvat att vänta på honom, de hade ju också framtiden för sig, han var bara nitton år och hon fjorton...

Under andra förhållanden skulle Vittoria ha blifvit djupt gripen af detta förtroende, men nu satt hon där helt tankspridd och kunde ej tänka på annat än den öfverraskning, som väntade Vincenzo om kvällen, då han skulle få se madonnabilden. Dessutom tyckte hon att den unga flickans porträtt ej var tilltalande; hon sade det icke, men Vincenzo såg på henne, hvad hon tänkte, och från den stunden mulnade hans glittrande solskenslynne, och de blefvo fåordiga bägge två.

Då de efter middagen kommo upp i hans gamla rum vid via del Tritone och hon tändt flera lampor än vanligt, var det stora ögonblicket inne. Hon fattade Vincenzos hand, förde honom fram till madonnataflan, som hängde där starkt belyst, såg oafvändt och med klappande hjärta upp på honom och sade endast:

“Nå?”

“Är det madonnataflan du skref om?”

“Ja.”

“Hur kan du sätta upp sådant skräp på din vägg?”

“Är den inte vacker tycker du?”

“Den är löjlig och jolmig.”

Han ångrade sig i samma ögonblick han sagt det, men han var vid dåligt lynne, och han var så led på att ständigt tiga och falla undan och dölja sina tankar, att det kändes riktigt befriande att få säga ut sin åsikt en enda gång. Och här var det ju en helt vardaglig sak och alls ingen ömtålig hjärtesträng det gällde.

Han tände en cigarrett, medan Vittoria långsamt gick inåt rummet och släckte alla lamporna utom en.

“Jag är trött,” sade hon i klanglös ton, “jag tror det är bäst att vi gå till hvila.”

“Det tror jag också,” sade Vincenzo i en omiskännlig ton af lättnad. “Jag skall upp så tidigt i morgon bittida.”

Då de sade hvarandra godnatt, låg hennes hand slapp och död i hans, och då han tog afsked af henne om morgonen, stod det som en iskyla omkring henne. Hon lyssnade efter hans steg i trappan, gick sedan fram till fönstret och lutade sig ut för att se efter honom, då han tog en droska på gatan och den rullade uppåt piazza Barberini med honom. Han vände sig om och viftade med näsduken som vanligt, men hon rörde sig icke ur fläcken, och då han försvunnit, sade hon högt:

“Han har aldrig hyst någon ömhet för mig. Det har varit själfbedrägeri alltsammans.”

Det var den sanning, som gått upp för henne under den genomvakade natten. Liksom på en teater hade det ena gråa floret efter det andra höjt sig för henne, och nu såg hon klart, såg deras verkliga förhållande i obarmhärtig skarp belysning.

Han skulle inte ha kunnat såra henne så brutalt som han gjort i går kväll inför madonnataflan, om han någonsin hyst en gnista ömhet för henne. Då skulle han hellre ha bitit tungan af sig än sagt hvad han då sagt. Han kunde visserligen inte veta, hvad hon såg i denna tafla, och hvilken betydelse den haft för henne under det sista året, med hon hade ju ändå skrivit till honom att hon var lycklig öfver att ha funnit detta ojämförligt sköna konstverk, och att hon tillbragte timmar i beskådande däraf. Då var det grymt och hänsynslöst af honom att säga detta. Och det värsta var, att han inte själf förstätt, hur oförlåtligt han försyndat sig mot henne — han hade tändt en cigarrett!

Nej, han hade aldrig älskat henne.

All hans lydnad, hans omtänksamhet för hennes bästa, hans vackra bemödanden att göra allt hvad som kunde glädja henne, hans riderliga hänsynfullhet, hade endast varit plikt-känsla, tacksamhet för hvad hon gjort för honom. Aldrig sonlig kärlek.

Det var därför han stått orörlig, då hon någon gång smekt honom — kanske han rent af varit pågård af hennes vidrörande!

Och det var därför han aldrig gjort några invändningar, då hon omisstänksamt låtit tungan löpa om saker som kanske inte intresserade honom eller som han måhända rent af ogillade — å, att hon inte hade förstätt detta förr än nu! Men nu gick det plötsligt upp för henne. All hans hänsyn, det hade varit nedlåtande öfverseende som mot ett barn, en otillräckelig dåre — det hade varit hyckleri och lögn! Aldrig hade han vrängt ut och in på sig som en son för sin mor, aldrig hade hon vetat, hvad han egentligen tänkte och kände!

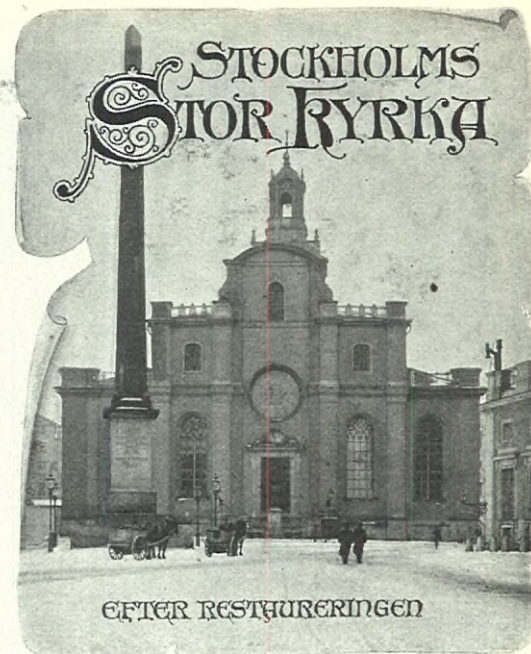
Han var och förblef en främmande, en varelse, som hon hittat på gatan och som aldrig stått henne nära. Icke en blodsdroppe hade de gemensam och kanske icke heller en tanke, en sympati. Det var bara hon, som i sin dårskap alltid hade gått och känt sig som hans mor. Hon hade tittit där i skymningen och svärmat och inbillat sig, att hon vaggade honom till sömns vid sitt bröst, hon hade känt hans lena, varma lilla kropp, hon hade sannerligen inbillat sig, att hon burit honom under sitt hjärta och födt honom till världen! Hon hade känt sig som en ny S. Maria Annunziata, som blifvit mor genom ett under — ett under, hvari kanske hennes aflidne far genom sina förböner haft del — å, hon hade varit vansinnig, vansinnig!

Hon rusade bort till madonnabilden, klättrade upp på en stol och vände taflan mot väggen med en smäll.

Hon ville inte bränna upp den. Afvigvänd skulle den sitta där på väggen till en ständig påminnelse för henne. Hon behöfde sådana yttre tecken, hon, för att kunna minnas... hon hade ju glömt sin egen far för ett främmande tiggarebarns skull!

Och hur hade hon inte för detta främmande barns skull svikit sin fars alla lärdomar! Han hade trott, att han lärt upp henne till en frigjord, vetenskapligt klar och sund logiskt tänkande varelse, och så var hon en vidskeplig fjolla, full af dimmig mystik som den okunigaste bondkvinna! Å, hvilken förbannelse att vara kvinna! — — —

(Forts.)

DET MODERNA STOCKHOLM är en bra hänsynslös stad, den trampar ned och plånar ut allt, vid hvilket en flick af historiens och minnets brokad hänger kvar. Borta är snart hvarje bit, som varit typisk för det gamla Norrmalm, borta är Ladugårdslandet, större delen af det pittoreska Kungsholmen; det gamla Söder håller äfven på att gå all världens väg, och Djurgården, denna nordiska parkidyll utan like, blir kanske inom kort en stor villastad å la Djursholm.

Lyckligtvis ligger staden inom broarna ännu tämligen oberörd, där susar alltjämt historiens röst i de gamla brinkarne och mellan gafvelhusen vid de små torgen, och midt i myllret af gamla byggnader höjer sig som förut Mäster Olofs tempel, Stockholms storkyrka.

Det märkliga sabbatshuset har länge varit stängdt för att restaureras, men nu är den lika genomgripande som pietetsfulla omdaning fullbordad, och i tisdags invigdes kyrkan med en anslående högtidsvesper, som bevistades af konungahusets medlemmar och för öfrigt af så mycket folk, templet kunde rymma. En vandring därinne ger rika skönhetsintryck för enhver, som ej envist fasthåller vid att en luthersk kyrkas inre skall ha hvitt som hufvudfärg.

Här framstå nu pelarne i teglets varma röda skimmer med hvit fogstrykning, hvilket gör ett smekande intryck. Altarskranket har flyttats närmare altaret och på trappan upp till koret står den utsökt vackra sjuarmade ljusstaken, hvilken som bekant härrör från Magnus Smek. Under predikstolen och omgifven af ett järnskrank ligger Olaus Petri grafsten, dttförd från annan plats inom kyrkan.

Norr om högaltaret har man tillsvidare placerat Storkyrkans märkligaste konstverk, Sankt Göran och draken. Altaret med sina rika förgyllningar och konstfulla sniderier samt det härliga kyrksilfret äro ju likaledes att räkna till templets största sevärdheter.

För öfrigt igenkänna vi de med talrika skulpturer smyckade “herregrafvarne”, af hvilka vår bildserie från kyrkan återger tvänne.

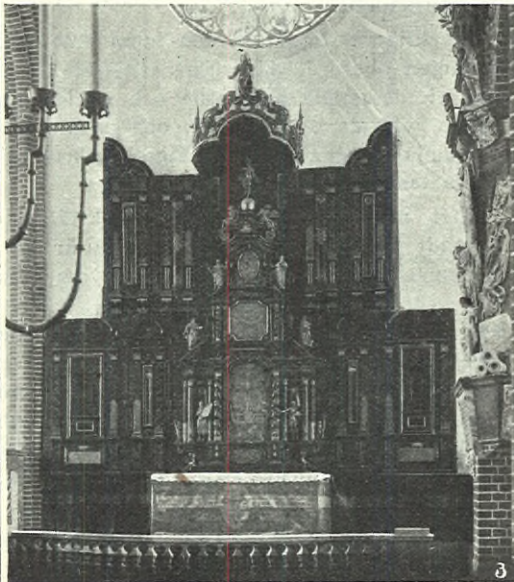
Alla bänkarna äro hållna i hvitt och guld och gångarna belagda med mattor i behaglig grön färgton. Belysningen har anbragts i kors-hvalfven på ett mycket fyndigt sätt, hvarigenom alla kronor blifvit öfverflödiga.

Arkitekten E. Stenhammar, som haft det stora restaureringsarbetet sig anförtrodt, är lika mycket att lyckönska till detsammans fullbordan som

LUZERN

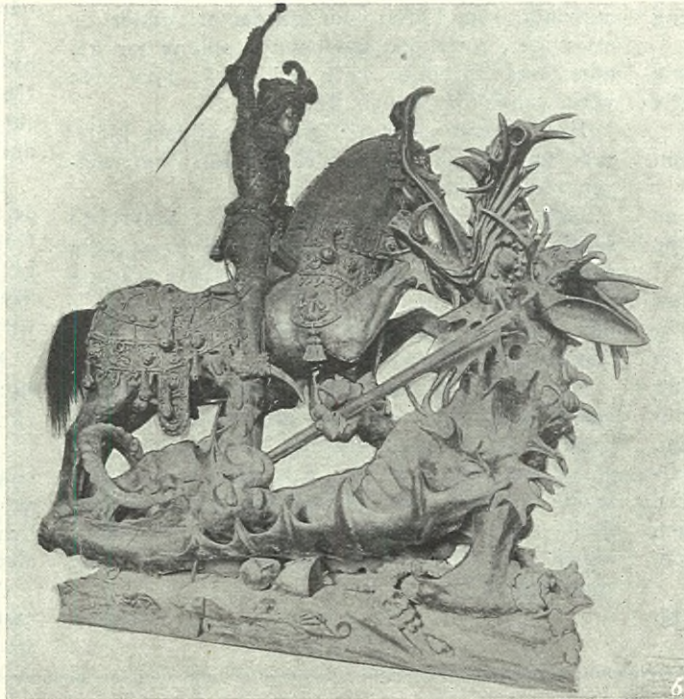
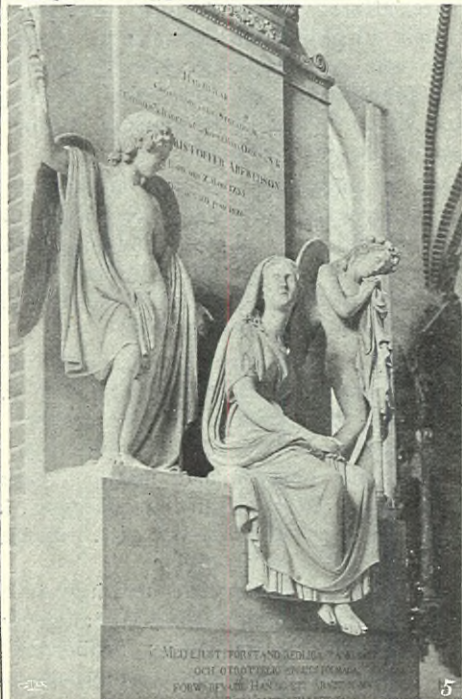
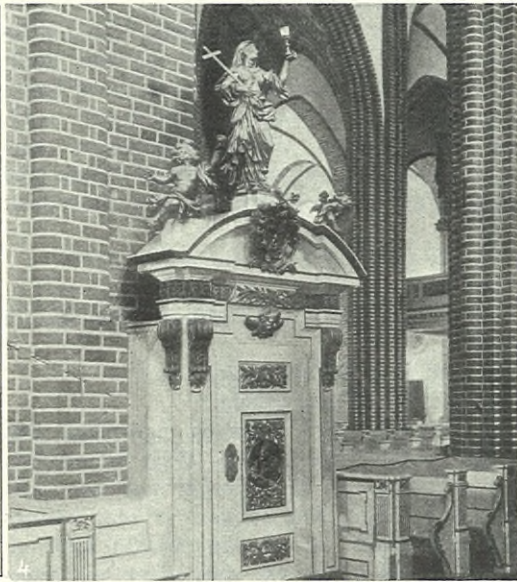
o Förmäm vistelseort under sommaren. o
G:D HOTEL NATIONAL

Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: “National”.

FRÅN DEN NYRESTAURERADE STOCKHOLMS STORKYRKA. 1. MIDTSKEPPET MOT HÖGKORET. 2. MIDTSKEPPET MOT PREDIKSTOLEN OCH ORGELLÄKTAREN. 3. HÖGALTARET. 4. UPPGÅNGEN TILL PREDIKSTOLEN. 5. ARFVEDSONSKA GRAFVEN. 6. SANKT GÖRAN OCH DRAGEN. 7. SALVIUSGRAFVEN. A. BLOMBERG FOTO.

man har skäl att gratulera hufvudstaden att ha fått templet försatt i ett dess karaktär och minnen värdigt skick.

"EN AFTON I VALHALL."
 NÅGRA BILDER FRÅN DEN STORA
 KONSTNÄRSPESTEN

1. VALHALL med gudaskaran kring galten Sårimmer. I högsätet Odin, på ömse sidor om honom igenkännas Balder, Brage, Loke, Freja, Idun m. fl.
 2. Nornorna vid Ygdrasil: från vänster till höger: bildhuggarinnan fröken Gerda Sprinchorn, fru Gerda Nordling, fröken Magnell.
 3. Vid Mimers brunn: fröknarna 1. Ragnhild Söderling, 2. Alva Lindbom, 3. Irma Graaf och 4. Svanhild Schlyter.
 4. Två valor, fröknarna v. Posé.
 5. Idun- och Bragehallarna med de serverande gudinnorna.
 6. De kungliga: konungen, prins Carl och prinsessan Ingeborg anlända till basaren.

A. Blomberg foto.

DETTA ÄR ett af de ögonblick, då jag önskar jag varit ett snällare barn och läst mera samvetsgrant på mina läxor, icke minst de i nordisk mytologi. Men hur skulle man också kunna drömma, när man pluggade alla dessa kursiverade gudanamn på Odhners första sidor och något vanvördigt erinrade sig, att deras bärare ömkligen förgåtts i Ragnarök, hur skulle man kunna drömma om, att vi skulle få bevittna gudarnas uppståndelse och Valhalls återuppbyggande och sålunda få rik användning för den lokal- och personkänedom man en gång föraktade att tillägna sig.

Jag hade en ung dam med mig, som det var min bestämda afsikt att smugla in på min biljett; jag kände på mig, att det i gudasagan fanns någon sorgligt beryktad förebild till detta mitt handlingssätt, men kunde inte erinra mig hvad, ej heller namnge alla de vaktare, som i mångdubbla led bevakade ingången från Linnégatan upp till gudasalen i Positionsartilleriregementets kasern, och hvilka vi lufade alla. Och när vi sedan sluppit in i det blossupplysta Valhall, där Odins kungastol dominerade i fonden mot en bakgrund af norrskenlåg, och fingo blanda oss med den nedlåtande gudaskaran, hvilket obehag, att, när man omfläktades af en mantel eller vek ur vägen för en majestätisk gestalt, icke förstå hvem man beundrade! Någon hjälp vid orienteringen hade vi dock därigenom, att en del af gudarna anbringat sina namnplåtar vid ingången till våningen. Den sköna trädgården till vänster var alltså Iduns — och midt emot var Bragehallen, där gamla gästfria traditioner uppehölls.

I en vrå af salen bredde världstrådet ut sina grenar; vid dess åsyn vaknade några kunskapsreminiscenser, och jag sade: här är Ygdrasil, men hvar äro nornorna? Men de funnos icke, de hade helt lättsinnigt lämnat sin makt-påliggande vaktarsyssla och vandrade omkring bland publiken — ett tidens tecken, varslande om undergång.

Och undergången kom. När detta läses, är det strålande Valhall ett minne blott, och gudar och gudinnor ha förgåtts i världsbranden. Men kvar finnes dock alltid den reella behållningen i sedlar, silfver och guld, och det var ju meningen med det hela. Ty, det måste fram nu till slut, vi ha hela tiden varit på hvad man brukar kalla en basar och gudar och vikingar hade stått upp igen i den bestämda och lofvärda afsikten att förmå oss att lemna vår skärf till konstnärernas pensionsfond. CAFOUR.

Karl Nordström-utställningen.

FJÄRRAN FRÅN allt hvad färgkokeriet och insmickrande mjukhet i uppfattningen heter går Karl Nordström som konstnär sin egen afskilda väg. Det första intrycket man får af hans produktion, där densamma på utställningen i Konstnärshuset ger sin mästarare så att säga från hufvud till fot, är kärphet, trots.

Antingen han målar västkusten med brytande bränningar, galeasen, som sakta glider fram i fjordmyrningen, ett parkmotiv eller en stockholmsutkant med några ensamma hyreskaserner och öppna skräpiga tomter, är det samma sträfva styrka, som bär det artistiska arbetet, samma manliga rytm hos färger och linjer.

Och likväl är konstnären Karl Nordström minst af allt någon ismänniska. Hans känslolied har kanske större flammvidd än de flestas, trots uttryckets knapphet, gestens stilla rörelse. Bland de till ett tjugotal uppgående oljemålningarna är "Klar afton på senvintern" att räkna till det yppersta af svensk lyrisk färgkonst. Hvilket djup i denna blekblåa himmel med de fuktigt glänsande stjärnorna, som stilla bestråla ett stycke snötäckt mark! "Berg och regnbågen" utmärker sig genom sin lysande färg och "Bränningar" genom den säkerhet, hvarmed det hvita vågskummet är fångadt och återgifvet.

Serien akvareller och teckningar utgör en betydlig del af utställningen och intresserar minst lika starkt som oljemålningarna. Det är stämningar från kust och stad, personliga, fulla af karaktär som allt hvad Karl Nordström gör. Till exempel "Birkastaden" med de nyuppförda kvarteren på bergsknallarne, stående obarmhärtigt sammangyttrade och verkande beklämning och fattigdom, eller "Kyrkesund", fiskläget nere vid fjorden, slumrande under en disig himmel, hvilken sistnämnda kolteckning, tillika med flere andra, blifvit föreslagen till inköp af staten.

Tystnad och enslighet äro företrädesvis de stämningar, som tala ur Nordströms konstverk. Leendet hittas sällan på hans dukar, lifsvimlet hatar han. Liksom Brand går han öfver ödevidder med sitt djupa ärlighetskraf, sträng och sluten, en gestalt för sig i vår moderna konst, förstådd af ett fåtal. Mängdens applåder skulle heller ej passa honom.

Till Redaktionen af Idun, Stockholm, Sweden.

VI HA JUST mottagit ett nummer af Eder tidning, dateradt den 20 februari, innehållande en artikel angående en af Fru Kerstin Öström uppfunnen kombinerad disknings- och torkningsmaskin, kallad "Diskseparator".

Då vår ställning till denna affär ej blifvit riktigt klargjord i dessa meddelanden, bedja vi få upplysa, att undertecknad André *ej personligen* bjudit något visst belopp för denna uppfinning. Affären inskränker sig, tills datum, till att André under en viss tid fått uppfinningen på hand. Ännu hafva vi ej fått någon modell af full storlek färdig, men finnes det ingen anledning antaga, att, när en sådan modell om några veckor blir färdig, den icke skall hålla hvad en mindre och mera provisorisk modell redan lofvat. Alla, som haft tillfälle att undersöka den gjorda uppfinningen, tillmätta den en enorm praktisk betydelse, och hoppas vi få återkomma, så snart maskinen är färdig att underställas allmänhetens bedömande.

Jag vore mycket tacksam, om de andra tidningar, som innehållit meddelanden i saken, äfven ville intaga ofvanstående.

Siljansnäs d. 5 mars 1908. London d. 25 febr. 1908.

Kerstin Öström,
f. Lundin.

Oscar F. André,
Firma André & Co.
2, Bishopsgate St. Without,
London E. C.

Föreningen Adresskontor för Arbeterskor och Arbetsgifvare.

detta kraftiga handtag åt bemödandena att främja själfhjälp, hade sitt årsmöte söndagen den 1 mars, hvarvid meddelades, att genom Adresskontorets bemedling under år 1907 arbete anvisats 504 gånger, och att härigenom under året en arbetslön af minst 5,000 kr. kommit behöfvande daglönarskor till godo. Man kan således taga för gifvet, att arbetskontoren äro behöfliga och gagnande både för arbeterskor och arbetsgifvare.

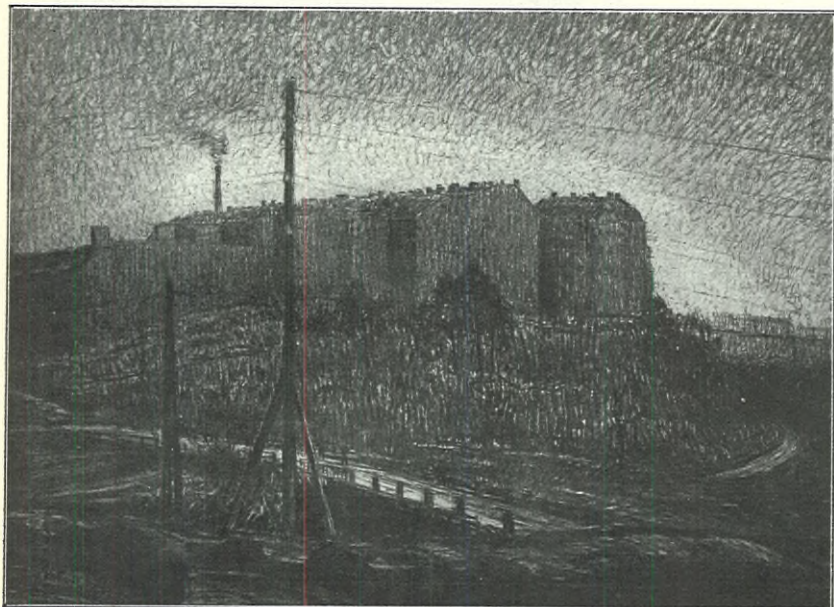
Arbeterska erlägger 10 öre för att få sin adress inskrifven på kontoret, och arbetsgifvare 25 öre för arbeterskas adress. Vanligen lämnas då 2 adresser i händelse den först sökta arbeterskan skulle vara upptagen. Endast de arbeterskor, som kunna förete goda betyg, inskrifvas.

Adresskontorens verksamhet har fortgått 27 år. Under denna tid har arbete anvisats öfver 11,000 gånger. Den arbetslön, som behöfvande biträden under samma tid inkasserat, stiger lägst taget till ett belopp af 110,000 kr. Föreningens utgifter och besvär äro en småsak jämförda med detta storslagna resultat. Och att företaget burit så rik frukt kan till stor del tillskrifvas kontorsföreständarinnornas tålmod och osparda möda att främja den goda saken.

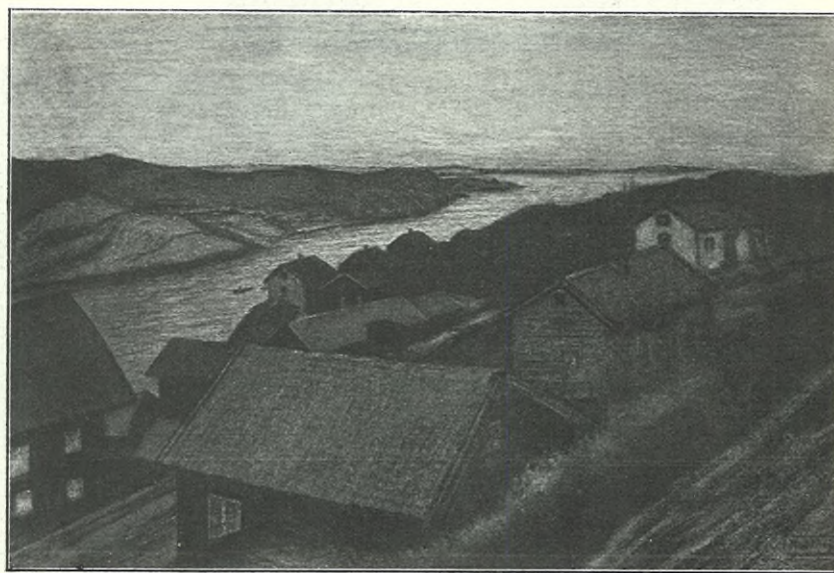
Ej kvinnomakt, utan kvinnans ansvar.

HVAD SKULLE KVINNORNA göra, om de finge medborgaransvar? — så skulle jag vilja förändra frågan om "kvinnomakt."

Vi böra aldrig tala om kvinnomakt i egentlig mening; ty ville kvinnan tillvälla sig hela den lagstiftande makten, så vore hon ju icke bättre än mannen, hvilken hon, just för detta, klandrar.

BIRKASTADEN, KOLTECKNING AF KARL NORDSTRÖM.

KYRKESUND. KOLTECKNING MED AKVARELL AF KARL NORDSTRÖM

Barngarderoben är en svensk upplaga af den enda i utlandet existerande tidningen i denna bransch och står i förbindelse med kontinentens förnämsta barnklädersaffärer och erhåller från dem rikhaltiga mönster till allt hvad som hör en välförsedd barngarderob till. Tidningen är också tongivande på sitt område samt utgifves på flere språk och i kolossala upplagor.

Barngarderoben

Pris för helt år 3 kr., halft år 1: 60 kr.
Lösnummer 30 öre.

Barngarderoben utkommer med ett rikhaltigt illustrerad nummer i mån., åtföljd af en dubbelsidig mönsterbilaga med en mängd tillklippningsmönster. Den bör sålunda blifva af ofantligt värde för hvarje moder, helst som den därjämte lämnar henne en god hjälp med barnens sysselsättande, och gifver mer än tillräcklig ersättning för prenumerationspriset.

Vi skola ej tala om makt, den är i detta, som i många andra fall, malplacerad, och i viss mening ett mer eller mindre föråldrat begrepp. Vi kunna istället sätta det lilla ordet — *ansvar* — det låter bättre och har för den tänkande, framåtsträfvande människan en vackrare — klang.

Ordet och begreppet makt har nog stått och står väl i många fall ännu, alltför nära det fula ordet — våld — och vi veta väl både genom historien och vår egen lifserfarenhet att där oinskränkt makt råder där står nog våldet och lurar.

Kvinnorörelsen är nog icke på "afvägar", då den lägger en viss vikt vid erhållandet af politisk rösträtt — icke så, som om den vägen skulle vara den allena saliggörande — men vi måste dock anse, och äfven inse, att den är ett af *medlen* till kvinnornas egen och äfven, i och med detsamma, samhällets höjande till en högre nivå. Den innesluter i sig så stora möjligheter, och det är detta, som de vakna kvinnorna länge insett och som oupphörligt sporrat dem till nya ansträngningar för att nå detta mål. Icke för målets egen skull, utan för de goda verkningar, som vi alla vänta af större rättigheter och — skyldigheter för oss kvinnor.

Astrid von Euler skrifer att kvinnan är den, som skall dana och fostra folket — släktet.

Det lär väl ingen kunna motsäga — men hur skall kvinnan blifva verkligt skicklig till detta höga kall, denna stora uppgift, hur skall hon kunna göra det på ett riktigt, målmedvetet och fruktbarande sätt?

Om vi med klar blick och mogen eftertanke se oss om i världen på uppfostrans resultat så måste vi allt med grämlse erkänna, att det i detta stycket är mycket öfrigt att önska, både med afseende på det uppväxande släktets andliga och lekamliga välbefinnande. — En frisk själ i en frisk kropp, se där idealet; men hur många gånger få vi glädjen fröjda oss öfver ett sådant harmoniskt förhållande. Sällan, enligt mitt förmenande, och jag tror att vi då komma sanningen närmast. Hvarpå beror då detta sorgliga faktum? — Jo, oftast härleder det sig nog af okunnighet och oförstånd. Hvarje moder vill väl alltid sitt barns bästa, eljes vore hon ju onaturlig, bristande kunskap i ena eller andra fallet är nog verkliga orsaken till det ganska ofta dåliga resultatet. Mera ljus, mera verklig *upplysning* och det för *alla samhällsklasser*. Alla kvinnor borde vara pliktiga att genomgå kurser i huslig ekonomi och späda barns vård. Får man en liten inblick i de breda lagrens hemlif, deras okunnighet i tillagningen af den enklaste husmanskost, barnens hygieniska vård m. m., så undrar man många gånger icke på om mannen föredrar krogen, och att barnen se "bleka och piriga" ut. —

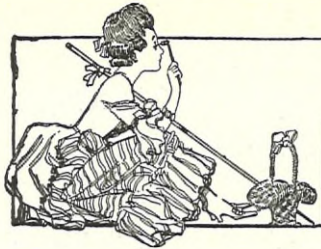
En liten början till det bättre är ju gjord med inrättandet af skolkök och barnvårdskurser, men läroanstalterna äro för få och lärjungarna, som behöfva undervisning, för många. Vi behöfva därför hushållsskolor och skolkök i hvarje stad, i hvarje kommun. Yrkes- och väfskolor och skolor för barnavård. Men till detta allt behöfves pengar. Mycket pengar visserligen, men jag tror icke att de skulle vara bortkastade. — Med tanke på detta måste vi kvinnor arbeta på att få skolmedlen rättvisare fördelade. Hvarför offerar icke staten lika mycket på våra flickors uppfostran som på gossarnes? Flickornas insats i lifvet är nog lika viktig, borde åtminstone vara det. — Det är ju kvinnan, som skapar hemmet, den vrå af världen, där mannen skall hvila ut och finna förståelse, det fridlysta område, där barnen skola fostras och göras starka till kropp och själ, så att de i sin ordning må blifva goda människor och nyttiga samhällsmedlemmar. —

Kvinnan behöfver äfven blifva mer politiskt och socialt intresserad, och detta intresse skulle helt säkert de större rättigheterna gifva henne. Hon behöfver vakna upp ur den tusenåriga politiska och sociala sömnen och ruska upp sig från den apatiska likgiltighet, som länge nog hållit henne fången. —

Med ädla mål för sin sträfvan, skall kvinnans medborgarkänsla fördjupas, hennes blick vidgas, och på det sättet skall lifvet för henne få ett större och rikare innehåll. —

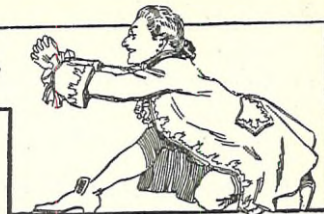
Att kvinnan såsom människa och representant för halfva släktet är i sin fulla rätt att fordra likställighet med mannen inom det politiska området, börjar alltmer klarna för tänkande och behjärtade män och kvinnor i alla samhällsklasser, och vi skola hoppas och önska att striden härom ej må blifva för lång och upprievande. Rörelsen — den var ju för omkr. fem år sedan endast ett litet frö — har växt upp till ett lifskraftigt träd, — af den lilla rännilen har blifvit en bäck, af bäcken en å och snart ha vi nog en mäktig flod, som med oemotståndlig kraft nedbryter allt motstånd och alla gamla fördomar.

Med förenade krafter skulle kanske man och kvinna bättre nå målet, det som åtminstone *borde* vara målet för alla politiska och sociala sträfvanden — allas välfärd och lycka — i det stora hemmet, det gemensamma fosterlandet.

• SEGERPALMEN •

Skådespel i fyra akter af
Hilma Söderberg.

Prisbelönt vid Iduns dramatiska pristäffing.

(Forts.)

Beatrice (lifligt). Morbror Lennart har varit här i kväll. Och jag tänkte just göra mig en liten triumfstund på hans bekostnad. Men så måste jag ju se till att han kom iväg så fort som möjligt! Ser du, han och jag ha haft det här till stridsäpple emellan oss i vår. Han har påstått att statsrådet Wærnhagen var en alldeles för klok person att lägga fram ett lagförslag i den stilen. Det har ju aldrig hänt i Sverige förr, att en regering gripit sig an med något så stortadt reformatoriskt! Man kan ju förstå, att morbror Lennart har svårt för att sätta tro till en dylik fasansfull tilldragelse! Det har emellertid jag gjort — stridt vådeligen för dig. Men nu — för nu är det ju knappt någon hemlighet längre, jag menar bland initierade politici, nu har jag stark lust att fråga honom, om han fortfarande har kvar sin säkra tro på statsrådet Wærnhagens klokhet! (*Skrattar. Blir allvarlig; böjer sig ned mot bordet och kysser Wærnhagens hand.*) Du kan inte tänka dig så tacksam jag är — det blir din största gärning. Hvad jag tycker att du skall vara glad öfver att få utföra den! (*Håller fast hans hand mellan sina båda och betraktar honom med lyckliga ögon.*)

(Wærnhagen säger ingenting.)

(Beatrice lyssnar. Släpper hastigt hans hand.)

Wærnhagen (lågt). Hvad är det?

Beatrice (hviskar). Sitt stilla... Säg ingenting.

(Fru Bendix kommer in från höger. Klädd i morgonrock med en schal öfver axlarna.)

Beatrice. Lilla mamma... är det så du sofver!

Fru Bendix. Det var något jag kom att grubbla öfver... och så måste jag fråga dig.

Beatrice. Hvad kan det vara?

Fru Bendix (som nu hunnit fram till dottern). Det är barnsligt förstås. Men du vet att man ibland kan komma att tänka på så mycket underligt.

Beatrice (klappar moderns hand). Tala då om hvad det är!

Fru Bendix. Jag förstår ju att man kan tänka mycket fritt. Och handla fritt. Och att det kan vara alldeles rätt. Men det är ju oftast så att man inte talar i egen sak. Jag kom att tänka på om något sådant där skulle gälla en själf. Dig själf, menar jag. Om du vore gift — och höll af din man — och han började tycka om en annan. Då, Beatrice?

Beatrice (efter några ögonblick). Jag tror jag skall kunna svara dig... Säg jag — att han inte blef sämre genom den kärleken — att den kvinnan inte drog ned honom utan hjälpte honom att växa — att hon var mera än hvad jag var... då skulle jag böja mig. Smärtan undgick man naturligtvis inte. Men var hon en dålig kvinna — såg jag att hon gjorde honom mindre... lockade hans själ bort ifrån det som var stort och rätt — då vore ju allt slut. Då släcktes nog ljuset.

Fru Bendix (står grubblande en stund). Ja... jag vet inte jag, sådant blir säkert alltid svåröst...

Beatrice (ser upp i hennes ansikte). Är det något mer?

Fru Bendix. Jag måste fråga om en sak till.

Beatrice. Nå...?

Fru Bendix. Hvarför fick inte Pauline ta brevet i går kväll? Du ville inte visa adressen — inte sant!

Beatrice (nickar leende åt Wærnhagen). Jo.

Fru Bendix. Men hvem var det då till? Jag har undrat så mycket.

Beatrice. Du är så nyfiken, mor.

Fru Bendix (efter några sekunders tystnad). Får jag inte veta...

Beatrice (lågt. I något underlig ton). Jo. Det var till min älskare.

Fru Bendix (vet ej hur hon skall uppta svaret). Du menar... din fästman.

Beatrice (ytterst allvarlig). Nej. Fästman...? Honom gifter man sig med — gör kyrkbröllop med tärnor och marskalkar. Och reser till Italien med.

Fru Bendix (slår henne lätt på axeln). Nu går jag ifrån dig — när du inte vill tala allvarligt! God natt. (*Går några steg; stannar. Närmar sig dottern igen och kysser henne.*) Jag vet ju så väl att jag aldrig behöfver vara ängslig för dig... du kan aldrig göra annat än det som är rätt. God natt! (*Går.*)

Beatrice. God natt, mamma. (*Ser efter henne. Är tyst en stund. Till Wærnhagen med ett litet småleende.*) Det är alltid hennes säkra räddningsankare detta — att jag inte kan göra annat än det rätta. — Hon vet inte, att man kan komma in i riket, som ligger bortom rätt och orätt.

(De fatta hvarandras händer.)

Fjärde akten.

(Försiggår på samma ställe som föregående akt. I december samma år.

Vid bordet sitta — midt emot hvarandra — Stefan Carleson och Suzanne. Framför dem står Beatrice färdig att gå ut. Drar på sig handskarna.)

Suzanne. Jag undrar just hvad hon vill. — Det är kanske fråga om pengar.

Beatrice. Förmodligen.

Suzanne. Du hinner inte mer än hem, förrän de börja plocka dig.

Beatrice (skrattar). Ja, jag är glad öfver att jag duger till det. — Men det är ledsamt att jag skall nödgas vara en oartig värdinna. Jag skall försöka komma hem så snart som möjligt.

Suzanne. Vet du om att farmor kommer hit?

Beatrice. Hon har underrättat. Det skall bli roligt att få träffa henne. Det är ju ett halft år sedan sist.

Carleson. Har ni varit borta ett halft år?

Suzanne. Mer. Du reste ju den tjugunionde maj.

Beatrice. Läger du sådant på minnet!

Suzanne. Det var dagen efter mammas begrafning.

Beatrice (färdig med handskarna). Nej, nu försvinner jag. Adjö så länge. (*Nickar och går.*)

Suzanne (börjar bläddra i en bok, som ligger framför henne).

Carleson (till sist). Vet ni hvad jag gjort under de sista tre dagarna?

(Suzanne skakar på hufvudet. Ser ej upp.)

Carleson (andas kort). Väntat. Väntat på en enda rad. Nu stod jag inte ut längre. Därför kom jag hit. För att få träffa er.

Suzanne (uttrycksöst). Ja... det är nog bäst att vi får det här uppgjort.

Carleson. Hvarför svarade ni inte på mitt brev?

Suzanne (drar ihop ögonbrynen i smärta). Åh... det var så svårt... Hvarför skref ni det brevet?

Carleson (kort och hest). Jag var naturligtvis galen. Det visste jag redan då.

Suzanne. Ni ångrar.

Carleson. Ja. Förmätna gärningar straffa sig. Jag — lyfta mina ögon till er!

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till Mästersamuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

Uppgif lifvidd (under armarne), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjölmonster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmonster 50 öre, Kragmonster (Pellerin) 50 öre, Kappmonster 60 öre, Nationaldräktmonster 1 kr.

(Suzanne betraktar honom ett ögonblick häpen. Brister i ett litet skratt.)

Carleson. Säg för Guds skull ett ord! Bara ett. Jag vill åtminstone höra ert nej — —. Fast jag vet att se'n... blir lifvet bara en trasa.

Suzanne (förebrående). Herr Carleson...

Carleson. Är jag er alldeles likgiltig?

Suzanne. Åh...!

Carleson. Tala!

Suzanne (i kval). Det är så svårt alltsammans...

Carleson (står upp och närmar sig henne). Kan ni inte hålla af mig?

Suzanne (nästan förvånad). Kan! Det gör jag ju.

Carleson (hastigt). Men då...

Suzanne. Nej, nej!

Carleson (spändt och hoppfullt). Men förklara! Om jag betyder något för er så —

Suzanne (afbryter). Något! (I låg upprörd ton.) Ni är ju min största glädje här på jorden... men ni är också min största sorg. Och därför är jag tvungen att svara nej.

Carleson. Jag förstår er inte alls. (Sätter sig på stolen bredvid henne.)

Suzanne. Det är inte svårt att förstå.

Carleson. Jo.

Suzanne. Vi äro ju så olika. Vi ha ju ofta inte alls samma tankar.

Carleson (andas lättad). Hvad gör det.

Suzanne. Mycket. Därför att jag är en människa liksom ni.

Carleson. Hvarför säger ni det åt mig?

Suzanne. Det behöfs — trots allt. Det är ju det som är hindret, förstår ni. Också jag har en själ... och en annan än den jag brukar visa. Jag är inte sådan som man tror — inte mild, inte tolerant. Den skepnaden har tvingats på mig — eljes skulle det ju aldrig ha varit någon ro hemma. Pappa har haft det så tungt. Och jag har inte kunnat öka bördan. — Men innerst inne — där mitt eget samvete sitter — där är jag fanatiker. Och ni förstår ju, att det är med det samvetet jag måste tänka nu... den här stunden. Nu härskar ju inte slumpen — nu härskar jag själf. Och handlar man inte då som samvetet bjuder, då belastar man ju sig med en sådan synd, som inte kan förlätas.

Carleson. Jag förstår er fortfarande inte.

Suzanne (långsamt). Den man, som jag skulle ge mig åt, måste vara själ af min själ och tanke af min tanke. Att bara tänka på kärleken — kärleken som är så underlig och obegriplig — det är inte rätt.

Carleson. Finns kärleken — hvad betyder då allt annat!

Suzanne. Sådan är inte min kärlek — och inte heller er, det vet jag. Vänta skall ni förstå. Om jag skulle säga så här: Redan denna timme blir jag er, ifall ni går förnekarnes väg, ifall ni byter om tro i det och det, tar tillbaka just det innersta af hvad ni sagt och förkunnat under er offentliga bana; gör er syn och önskan och hopp och tro ifråga om världens framtid och frälsning till densamma som min syn — hvad skulle ni svara på det?

Carleson. Men tala då inte om detta nu! Ni har sagt att ni håller af mig.

Suzanne. Jag hatar er också. — Hvarför är ni inte en annan. Ni skulle kunna vara en annan. Nu ser ni inte klart — hvarken när det gäller medel eller mål.

Carleson. Det har ni sagt mig förr.

Suzanne. Men jag har inte sagt hvad det betydde för mig. Det har ställt er på fiendesidan. Jag vore en desertör, om jag gaf er något af mig. Och när domens stora dag kommer, vill jag inte att det namnet skall tilldelas mig. Kanske det enda goda, som då kan sägas om mig, blir att jag inte var svag den här stunden. En gång måste vi alla vägas — och jag vet att i det här ögonblicket står jag på vägen. Nu gäller det att inte vara för lätt.

(Forts.)

Hjalmar Bergman.

Thore Blanche.

OM DET LIGGER någon mening i de ofta uttalade önskingarna om en svensk dramatik på våra scener, borde kritiken icke frostbita den spirande brodden till roten, utan hellre låta en smula sol och värme följa på hagelskurarne.

Hvar och en, som är förtrogen med förhållandena, vet att vår lilla falang af unga dramatiska författare, på något undantag när, ännu befinner sig på sökandets stadium. Men de, som åstadkommit verk, hvori begåfning och käck vilja kunnat skönjas genom bristerna, äro för goda att klubbas ned. Och till dem hör, om ej alla tecken missleda, Hjalmar Bergman, hvars skådespel "Fru Vendlas kedja" öppnat raden af Dramatiska teaterns bebådade svenska original.

I denna familjehistoria mot bakgrunden af det karolinska tidevarfvets sista skede ha vi ett typiskt verk af en talangfull sökare, ännu oviss om medlen och målet.

Pjäsens grundfel är dess svaga dramatiska byggnad, ty hvarken den famösa kedjan eller den tid, hvori handlingen utspelas, ha något af vikt att göra med själfva historien. Dialogen med sin tröga gång, sina onödiga omsägningar och fraser, hämtade ur alkemisten Mæterlincks deglar, visar ock hän på den ovana handen. Men i själfva figurskildringen finnas däremot

GERDA LUNDEQVIST SOM ANTIGONE.
H. HAMNQUIST FOTO.

glimtar af god dramatisk gestaltsförmåga, särskildt gäller det den gamle karolinen herr Björn till Hoby, som är liffullt och karaktäristiskt tecknad. Kring honom knyter sig också hufvudintresset, och den scen, där han skiftar arfvet mellan sina närmaste, tillhör skådespelets starkaste partier.

Författaren kan alltså ej fränkännas dramatisk temperament, som, då åren hunnit mogna och fördjupa detsamma, utan tvifvel skall ge goda resultat.

Hr Bror Olsson hade utformat en öfvertygande bild af gamle Björn; det låg nära till hands att tänka sig honom, med hans kärfhets och impulsivitet, som 1700-talsmänniska. De öfriga figurerna verkade däremot ganska moderna, trots klädedräkten, och spelades fullt nutidsmässigt, något som naturligtvis förryckte stämningen.

Styckets upptagande på scenen var emellertid mera berättigadt än man på en del håll velat medgifva, ty med alla sina svagheter innebar det löften, visade ansatser, som förtjäna att fästas vikt vid.

Ett Dramatiska teatern värdigt program var Sofokles tragedi "Antigone", som, oakadt årtusendens olika smakriktningar sökt komma dess byggnad till lifs, ännu behåller sin kraft att skaka och gripa. Fyllt af den eviga skönhetsens och den eviga sanningens ande kan detta drama om mänsklig besinningslöshet och härsklystnad aldrig åldras.

För minnet står fröken Lundeqvists af antik stilrenhet präglade Antigonegestalt, något vacklande i deklamationen i diktens första afdelning, sann och helgjuten i den sublimes, smärtfyllda scen, då hon anträder dödsvandringen.

Att hr de Wahl ej kom i tillfälle att utföra kung Kreons parti blef en stor missräkning. Hr Lindberg spelade rollen intelligent, som var att vänta, men hans deklamation kan ej tillfredsställa ett sundt öra. Förträfflig var hr Gösta Hillbergs Haimon och hr Palme gaf höghet och kraft åt Teiresias, den blinde siaren. De vackra körerna utfördes med vokal glans; för öfrigt tycktes koren vara komplett likgiltig för Antigones och kung Kreons dystra öden, men dess mera intresserad af salongen, som ju också är något att se på.

Efter Antigone har följt Ibsens skådespel "John Gabriel Borkman", i hvilket hr Lindberg redan för flere år sedan skapade en ypperligt karaktäriserad typ af den hänsynslöse egoisten och drömmaren Borkman och hvilken han nu återgaf med samma träffsäkerhet som förr. Det är onödigt påpeka, att fru Håkansson var illuderande sann i sin framställning af den stridbara, af hatets och kärlekens fanatism behärskad modern — hennes sätt att säga dialogen är dock ej helt fritt från teatraliska tonfall — och att af de öfriga rollinnehafvarne fröken Borgström tog priset genom sin, trots enkla medel, raffinerade tolkning af fru Wiltons figur. Uppsättningen — särskildt andra aktens rumsinteriör — länder Dramatiska teatern till berömmelse.

Hr Thore Blanche går alltjämt framåt som teaterförfattare. När han framträdde med sin stockholmskomedi "Spindelväfven", visade den en afgjord utveckling i jämförelse med hans tidigare alster, och i dessa dagar har han i "Det nya huset" på Vasateaterns presterat ett nutidsskådespel med ämne från den stockholmska byggmästarevärlden, som vittnar om ytterligare framsteg. Handlingen: en grofarbetets man, som tack vare starka näfvar och goda konjunkturen blifvit rik på att bygga hus, men som fläckt sitt lif genom den dåliga gärningen att stjåla och låta en god vän bli anklagad och dömd för brottet, är visserligen icke

4711

CORDIALE

Modernaste Balparfym.

Tillräckligt med en högst två droppar på näsduken.

genomförd med någon djupare psykologi. Men scenerna ha lif och fart, sedan man passerat den tunga och rätt öfverflödiga första akten, och dialogen är ledig och målande. Hr Ekelund återgaf byggmästaren och gjorde det med mycken kraft och karaktär, och fru Castegrens vakna talang hade format ut byggmästarfrun, den forna handtlangerskan, till en god verklighetstyp. Hr Victor Lundberg som den för-supne timmermannen, styckets bäst tecknade figur, var ett litet mästerverk af människoframställning. — Det ädla elementet, som för moralens och pliktens talan, är tyvärr alltid en smula tråkigt, då det skall ställa sig i pose på scenen. Författaren lyckades dock mestadels undvika de farliga skären, däri fördelaktigt understödd af paret Winnerstrand och hr Lindlöf, som sågo genomhyggliga ut och sade sina repliker med all önskvärd upphöjdhed, samt af fru Hagman, hvilken var illusorisk som en rar gammal fru. — Framgången var gifven och välförtjänt.

På Intima teatern har "Herr Bengts hustru" upptagits och gjort mycken lycka. Också talar August Strindberg där blida och vackra ord om kvinnan, hvilket gör godt att höra från en scen, där kvinnan nu i flere månader spikats vid korset.

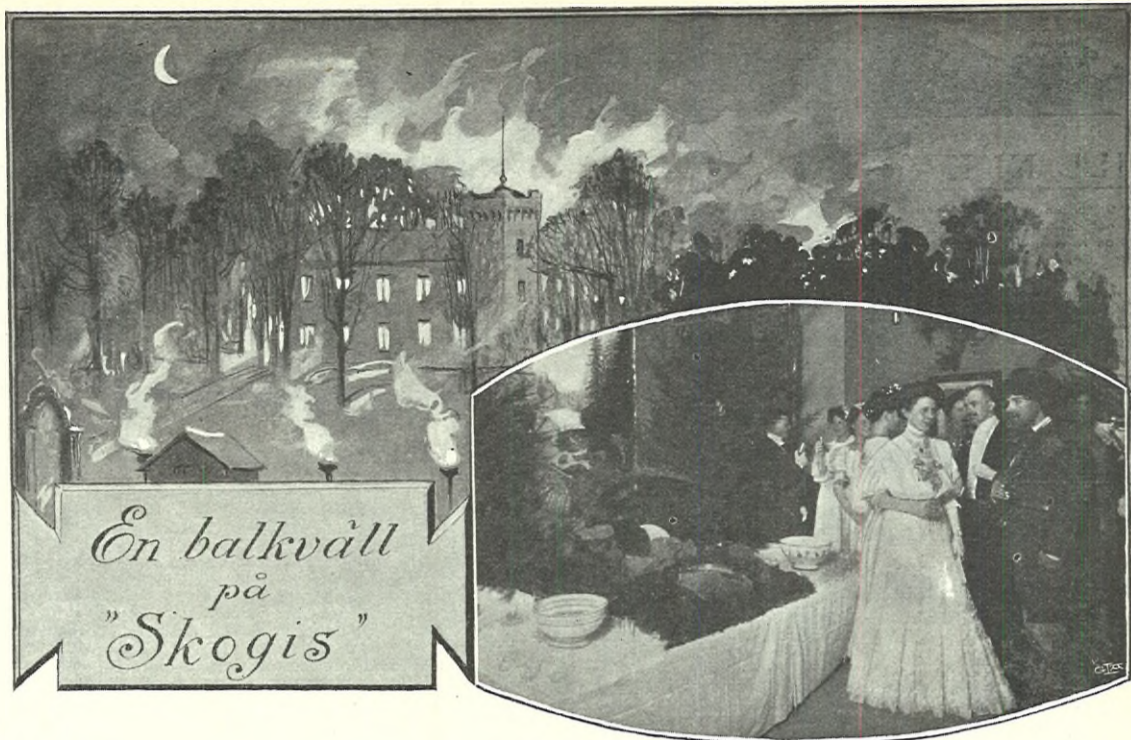
Ändtligen kom repriserna af Verdis "Otello" på Kgl. teatern. Hr Forsells Jago utgör operans glanspunkt, det är en vokal och dramatisk framställning af högsta rang, utan hvilken hela verket, trots enskilda skönheter i den starkt lidelsefärgade musiken, skulle falla till marken. Som den rasande Otello var hr Menzinsky aktningvärdt mänsklig, undvek skickligt att falla ned i det parodiska, och fru Lykseth-Schjervens Desdemona präglades af mjuk kvinnlighet, något som väl kunde behövas i allt det raseri, hvaraf operan öfverflödar. —

Anna Norries vissång kommer städe som en frisk vind in i vårt hvardagslif. Att hon ej kan sjunga bort allt, som är kvalm och tyngd omkring oss, är icke hennes fel. I alla händelser känns det som om vi en stund blefve kvitt alla skräpintressen, då vi få lyssna till hennes visors humor eller tragik. Hennes båda senaste "aftnar" ha medfört ännu ett plus till de öfriga lockelserna genom det föredrag om konsten att sjunga visor, hvarmed hon inledt dem. Anna Norrie förstår nämligen också att käsera på estraden.

Af allt öfrigt i musikkväg, som förekommit sedan den förra öfversikten skrefs, är främst att nämna Nya Filharmoniska sällskapets uppförande af Berlioz' "Faust". Man må säga hvad man vill om detta heterogena verk af den store instrumentalisten — dess flackhet, bländande effekter och bisarrerier — ett faktum är att det rymmer sköna ställen och flerstädes besitter en ypperlig karaktäristik. Det senare gäller särskildt om Mefistofeles, hvilkens parti sjöngs glansfullt af hr Forsell. Fröken Hesses Margareta förtjänar likaledes en komplimang, och beträffande hr Ödmann som Faust sjöng han redbart och vackert med sin evigt unga tenor. Körer och orkester skötte sig utmärkt under hr Järnefelts ledning.

Aulinska kvartetten har haft en af sina alltid intressanta kammarmusikafstär, hvartill kommit ungraren Ernst von Dohnányis glansfulla Beethovenkonserter, visande konstnärens stora pianistiska egenskaper och djupa förståelse af Beethovens snille, samt fröken Aurora Molanders rätt välvilligt mottagna pianoafton i Vetenskapsakademien och hr Jackson Norris lifligt beklappade romansafstern i samma lokal.

ARIEL.

FÖR OVANLIGHETENS skull lämna vi i dag ett referat från en af fastlagstidens många glada fester, den sedvanliga årsbalen på skogsinstitutet, där våra hurtiga unga forstmän och jägmästare som bekant erhålla sin utbildning. Då det för alla strandvägsflanörer välbekanta institutet med sitt härliga läge vid Djurgårdsbrunnsviken är dömdt att försvinna för att bereda plats åt Nobelstiftelsens nya palats, torde det finnas en dubbel anledning att just nu bringa det och dess elever på tal.

Å KUNGL. SKOGSINSTITUTET hölls häromaftonen den sedvanliga årsbalen. I institutets gamla park, för de flesta stockholmare endast en »terra incognita» vid Strandvägens slut, flammade marschaller och tjärtunnor, och hornstötter och jägarsignaler hälsade de anländande gästerna välkomna. Den gamla minnesrika byggnaden, som snart skall jämnas med marken för att lämna plats för Nobelstiftelsens nybyggnad, hade för aftonen omvandlats till ett stycke vildmark. I de åldriga lärosalarna stod granskogen i mörka led, och ur ett stenkummel framvällde bland mossan en skogskälla, bjudande gästerna svalka. Inne bland snåren skymtade skogens åbor, älgar och vargar, och i källan doppade bäckasiner och morkullor sina näbbar. Och dock! Var detta en bild af vildmarken? Mellan granskogens grenverk silade lampornas färgade sken ned på damernas ljusa toaletter, och från danssalen hördes de dämpade tonerna af Valsdrömmen och »Eternelle».

Under aftonen fick institutet mottaga ett lika välkommet som oväntadt besök. Lockad af rykten att finna meningsfränder och kamrater på jägarestråten samlade till fest, hade S:t Hubertus, alla jägares och skogsmäns vän och skyddshelgon, sökt sig dit från sina ensliga vägar i vildmarken. Dock hade han kanske ej väntat att på en jägarefest mötas af vals melodier och beskådas af undrande flickögon. Också återspeglade sig förvåning och häpnad i det väderbitna ansiktet, då han midt under en boston gjorde sin entré i danssalen.

Vi låta honom själf tala:

På vilsna vägar i vildmarkstrakter,
jag vandrat i vinterns dar.
Om sommaren brunbränd af soliga makter
i skogen jag sofvit har.

Så nådde mig sägner, som sade, att söder
om skogarna låge ett slott,
dit samlades ärligen femtio bröder
af jägarnes gyllene lott.

Jag frågat mig före hos folket och funnit
er samlade här till sist.
Dock! Är det till jägares hem, som jag hunnit? —
Har jägarn sin jaktlust mist?

Här ser jag blott leende läppar och hör blott
hviskande munnars kurtis,
men jag som bland skogarnas högdjur mig rör blott
är hård och mitt hjärta är is.

Sedan den allmänna förvåningen något lagt sig, framträdde en af institutets elever och hälsade den långväga gästen med följande ord:

Välkommen du är, och jag känner dig re'n
på ditt skick och din dräkt och ditt tal.
Du är skogarnas son, du är jägares vän,
Hubertus, träd fram i vår sal!

Du är hård, har du sagt, och ditt hjärta är kallt.
Det är sant, men dock minnas du må
att långt kallare drifvor än dina smalt
för solskens ur ögon två.

Ditt öga är skarpt och du skjuter ej fel,
du nog sårat mångt ädelt vildt.
I kväll får du akta dig själf likväl,
att ditt hjärteblod ej må bli spilld.

Träd hit! För att tämja din vildhet med,
ett minne från vildmarkens dar,
vill jag ge dig till drottning, på jägaresed,
den fagraste tärnan vi har.

Så spelades »Skogis» egen boston upp; S:t Hubertus förde sin drottning i dansen och blef aftonens hedersgäst. Balen fortgick så under den angenämaste stämning, då och då afbruten vid skogskällan af de gamla visor och låtar, som under årtiondens lopp sjungits så snart »skogisar» varit samlade till fest eller råkats under arbetet i skogen.

Kl. 3 afblästes balen; marschallerna tändes ånyo i parken, och snart hade de massiva järngrindarna slutit sig efter den sista bortrullande vagnen.

VILL NI HA

garanti för en ren och oförfalskad natursaft, använd då utslutande A.-B. LINGONS tillverkningar. Genom moderna apparater i filtrer- och steriliseringsväg äro vi i ständig leverera safter utan spår af vare sig konserveringsmedel eller andra tillsatser.

KÖKSALMANACK

Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 15-21 MARS 1908.

TORS DAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckkorf med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; fraspannkakor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; kokt sill med smör och ägg samt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Benig kalfstek med potatis, ärtor och gurka; helkokta äpplen med vispad grädda.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Ärtpuré med stekt bröd; laxpudding med skiradt smör.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; chateaubriand med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med hvetekekringlor. Middag: Kastanjepuré; kokt slätvar med hummersås; stekt hare med brynt potatis och salader; äppelbeignet med vaniljsås.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; köttstufning i småkor (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttfärs med bruna bönor; soppa på blandad frukt.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; gratin på sill; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med potatispuré; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; köttfärs (rester från måndag) med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Blomkålspuré med rostadt bröd; gädda med pepparkakor.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Föreståndarskeplatsen vid Visby hospital är ledig. Lön 625 kr. om året med 10, 20, 40 proc. förhöjning efter resp. 2, 5, 10 års tjänstgöring, 125 kr. kostförbättrings-penningar samt allt fritt, äfven tjänstekläder. Till direktionen ställda ansökningar, åtföljda af präst- och läkarebetyg torde insändas till anstaltens läkare före den 20 mars.

Vid Västerbottens läns sinnesslöanstalt

i Umeå, blir 1 nästk. sept. plats ledig för en lärarinna. Om aflöningsvillkor m. m. lämnar anst. föreståndarinnan upplysningar. Ansökningar, åtföljda af kunskaps- och läkarbetyg, torde före 1 april insändas till styrelsen, adress Västerhische. STYRELSEN.

För kvinnliga kursen

vid Jönk. läns folkhögskola, som börjar den 2 nästk. maj och fortgår 12 veckor, önskas en lärarinna i pedagogisk slöjd o. väfnad. Lön 300 kr. Ansökningar torde insändas till doktor V. Öberg, Nässjö, före den 25 mars.

Sjukskötersketjänsten

i Sjölevads socken af Västernorrlands län, hvarmed desinfektörstjänsten är förenad, varder härmed förklarad till ansökan ledig. Lönevikören äro: 400 kr. i årslön jämte fri bostad och vedbrand samt 50 öre pr dag i tjänstgöringspenningar. Ansökningshandlingar, innehållande frejddebetyg, läkarbetyg om god hälsa samt betyg om genomgången sådan sjuksköterskekurs hvar till landstingets bidrag kan erhållas, inlämnas till kommunalnämnden före den 15 april d. 4. Tjänsten tillträdes d. 1 juni 1908. Sjölevad i febr. 1908.

A kommunalnämndens vägnar

E. Näsholm. HUSHALLERSKA, som vill åtaga sig matlagning och öfriga kökssysslor i mindre fam. erhåller plats nästa 1 maj. Betyg, löneanspråk och ålders-uppgift, ad. m. Kränklosa herregård pr Ljungbyholm.

ANSPRÅKSLÖS, duglig flicka, ej under 25 år, kunnig i matlagning, bakning och öfriga hushållsgöromål, önskas i april i prästgård på landet. Svar med betyg, ref. och löneanspråk till »R. W.», Skara p. r.

LÄRARINNEPLATS för sommaren & egendom i Sörmland att söka genom

Norra Inack-Byrån, Malmaskilnadsgatan 27, Stockholm. BARNJUNGFURU, frisk, ordentlig, pålitlig, någon vana i sömnad, erhåller plats i familj, 3 barn, 8-3 år. Goda rek., betyg, foto, löneanspråk till »God plats», Alingsås p. r.

I GODT hem i Stockholm får bildad flicka, kunnig i matlagning, plats. Jungfru finnes. Nya Inack-byrån, Brunkebergsgat. 3 B. Sthlm. EN ca 30 å 35-årig anspråkslös och barnkär flicka med god karaktär, duglig i en hushållsgrus sysslor äfven stärkestrykning och sömnad samt villig åtaga sig barnens vård (yngste 4 år) får god plats den 24 april. Lön 150 kr. Svar med utförliga upplysningar och helst porträtt torde sändas till »P.», Landskrona p. r.

FRISK, bildad flicka, kunnig i sömnad, får plats i familj för att vara husmodern behjälplig med inom hemmet förekommande göromål samt värden af en ettårig flicka. Två jungfrur finnes. Svar med lönepret. till fru M. Abenius, Södertörns Villastad.

VÅRGÅRDA

(Kungl. Hofleverantör) HAFREGRYN o HAFREMJÖL Vid beredningen bortslipad icke - såsom ofta sker för att gifva grynen hvitare färg - den gulaktiga, näringsrika proteinbinnan. Genom bevarande af denna blifver gröten mera näringsrik, fämsmakande och fast (ej lös och slemmig).

Obs. Den extra kvalitén i paketerna.

1 ägghvita, 12 gr. hvetemjöl, 4 kkp. äppelkompott (2 lit. äpplen, 1 1/2 kkp. krossocker, 2 kkp. vatten). Till form en: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. stötta skorpor. Beredning: Mandeln skallas, tor-kas i ugn och drivs genom mandelkvarn, hvarefter den stötes mycket fint tillsammans med sockret i stenmortel. Smöret skiras, får kallna och rörs därefter, tills det blir vitt då äggulorna en i sänder, samt äggvitan slagen till hårdt skum, mandeln och mjölet tillsätts, hvarefter massan omröres väl. En kopparform eller tackjärns-panna smörjes med kallt smör och beströs med fint stötta skorpor, den beklädes därefter på botten och kanterna med en del af massan samt fylles till tre fjärdedelar med äppelkompott. Den öfriga delen breds ut som ett lock öfver äppelkompotten. Puddingen gräddas i ordinär ugnsvärme omkr. 3/4 tim. Den serveras, afsvalnad, med vispad grädda.

Soppa på blandad frukt (f. 6 pers.). 1 1/2 hg. katrinplommon, 1 hg. torkade äpplen, 1 hg. torkade aprikoser, 1 bit kanel, 2 1/2 lit. vatten, 1 1/2 kkp. krossocker, 1 msk. mandaminmjöl, 7/8 msk. rismjöl.

Beredning: Frukten sköljes och får ligga i blöt öfver natten i det vatten, hvori den skall koka. Den på-sättes tillika med sockret och kaneln och får koka med lock, tills frukten är mjuk. Soppan afredes då med mandaminmjölet och rismjölet utbrödt i 1/2 kkp. kallt vatten. Den får därefter koka, under rörning, i 5 min., afsmak-

kas och serveras, helst kall med skorpor.

Gratin på sill (f. 6 pers.). 2 sillar, 3/4 lit. rå potatis, 2 små rödlökar, 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Till form en: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. stötta skorpor. Beredning: Sillarna urtagas, sköljas väl och vattenläggas i 12 tim. Därefter aftagas skinnets och sillarna fläkas. Ryggbenet och alla småben borttagas noga och hvarje sillhalva skäres i 6 bitar, Potatisen sköljes, skalas och skäres i tunna skivfor. Löken skalas och hacas fint. En eldfast omelettform smörjes med kallt smör och beströs med stötta skorpor. På botten af formen lägges ett hvarv potatis, så ett hvarv sill och därpå lök. Så fortsättes tills det blir 3 hvarv potatis och 2 hvarv sill. Öfverst lägges smöret i flockar och därofvån på stros skorpor. Anrättningen stekes i god ugnsvärme 3/4 tim. och serveras som frukosträtt.

Fraspannkakor (f. 6 pers.). 6 dcl. torrt hvetemjöl, 3 msk. socker, 1 lit. tjock grädda, 6 dcl. vatten, 3 dcl. skiradt smör (3 hg.). Beredning: Mjölet torkas väl i värmugnen, hvarefter det siktas i ett fat och blandas med sockret. Grädden tillsättes litet i sänder omväxlande med vattnet och det skirade, men afsvalnade smöret. En pannkakslagg upp-värms långsamt och till hvarje pannkaka tagas ungefär 3 msk. af smeten. Då pannkakan fått vacker gulbrun färg, rullas den på en för ändamålet af-sedd kapp.

Benig kalfstek (f. 6 pers.). 2 kg. gödkalbringa, 3 msk. smör (60 gr.), 1 liten msk. salt, 6 kryddpepparkorn, 1 lit. efterbuljong eller kokande vatten. Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 1 1/2 msk. mjöl, köttsky, 1 dcl. tjock grädda, salt, hvitpeppar, 2 äggulor.

Beredning: Bringan knäckses väl och tvättas med en duk, doppad i hett vatten. Smöret brynes i en lång-panna, kalfsteken lägges med kött-sidan upp och brynes vackert i ugnen. När den är brynt spådes den med den kokande buljongen, litet i sänder, och öses öfver omkr. hvar 10 min. Till stekningen åtgår omkr. 1 1/2 tim. Köttskyn silas och skummas, smör och mjöl sammanfråsas, köttskyn på-spådes litet i sänder och såsen får koka 10 min. Grädden tillsättes och såsen får ett uppkok samt afsmaknas med kryddorna.

SOLO-KÄFFE

från A.-B. Malmö Kaffekompani. H. M. Konungens Hofleverantör. Magnetiskt förädladt enligt svenska patentet n:o 20016 är det bästa, renaste och drygaste JAVA-KÄFFE som finnes i marknaden och säljes i femton olika Javablandningar i rikets förnämsta Kaffe- och Speceriefäffärer

Helkokta äpplen (f. 6 pers.). 12 goda, jämstora äpplen, 1/2 kg. topposcker, 3 1/2 dcl. vatten. Beredning: Sockret hugges i små stycken och lägges i en kastrull, vattnet påhålles, och när sockret är smält, kokas det till en klar lag, som får kallna. Äpplena skalas, blomfnaset borttages, och stjälkarna skrapas samt aftagas till hälften. De nedlägges genast i sockerlagen; häruti kokas äpplena, tills de bli lösa och klara, då de upptagas med hälslef och uppläggas i pyramid på en geléskål. Socker-lagen hopkocas och hålles öfver äpplena. De serveras varma eller kalla med vispad grädda och makroner eller mandelkransar.

Ärtpuré (f. 6 pers.). 3/4 lit. öfver-blifven ärtsoppa, 1 lit. kokande vatten, 1/2 tsk. Liebigs köttextrakt, 1 tsk. salt, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl, salt, hvitpeppar, 2 äggulor. Beredning: Ärtsoppan upphettas och passeras. Köttextraktet upplöses i 1 kkp. af det kokande vattnet och tillsättes i det öfriga vattnet jämte saltet, hvarefter buljongen får ett godt uppkok. Smör och mjöl sammanfråsas, purén och buljongen tillsätts litet i sänder, hvarefter soppan får koka, under rörning i 10 min. Purén af-smaknas med kryddorna. Äggulorna uppliskas i soppkålen och soppan till-slås under stark vispning. Soppan serveras med hvetebröd, sku-ret i färingar och stekt i smör.

För barnens hud är det ytterst nödvändigt att den mildaste och finaste tvål användes

“Hylins öfverfettade Barntvål”

besitter dessa egenskaper, och den har därigenom blifvit oun-bärlig för barnkammaren.

Hylin & Co. Fabr.-Aktiebolag, Kungl. Hofleverantör, Stockholm.

OMSINT, bildad kvinna, ej för ung, villig att med hjälp af jungfru sköta ett enkelt, mindre hushåll i stad och ett spädt barn, sökes genast. Svar med referenser till »Gunvor», Helsing-borg p. r.

BÄTTRE, anspråkslös flicka, hälst något kunnig i sömnad, får genast plats i tjänstemannafamilj vid bruk att bit-rada vid skötsel af 2 mindre barn och i öfrigt gå frun tillhanda. Svar med fotografi, uppgift på löneanspråk m. m. sändes till »Familjemedlem 333», Iduns exp.

EN snäll allvarlig flicka, kunnig i matlagning, erhåller plats å mindre pensionat. Svar till »Familjemedlem», Sundbyberg p. r.

Epidemisköter-sketjänsten

i Kisa distrikt är ledig att tillträda in-stundande 1 maj. Ansökan åtföljd af läkarbetyg samt öfriga nödiga kompetenshandlingar stäl-les till Epidemisköterskenämnden i Kisa och insändes till provinsialläkaren där-städes före utgången af mars månad.

Aflönning 600 kr. för år, 25 kr. i pen-sionsbidrag, en månads årig semester å lämplig tid utan skyldighet att aflö-na vikarie. Vid skötsel af smittsjuka fria resor, bostad och kost, vid annan sjukvård desutom 50 öre per dag.

EN äldre dam, boende å badort vid västkusten, önskar efter första april en anspråkslös, bildad flicka, hälst musikalisk som sällskap och hjälp att sköta hemmet, hjälp med gröfre sysslor. Svar jämte löneanspråk och ref. till »Angenämt h.», Järntorget post-kontor p. r., Göteborg.

På grund af sjukdom

sökes genast en anspråkslös, undervisningsvan lärarinna för 3 barn i åldern 10-12 år i vanliga skolämnen samt musik. Betyg, löneanspråk sändas till »M. N. G.», Sk. Dagbl. kontor, Lund.

Skolkökslärarinna

erhåller anställning vid Dalslands folk-högskola. Tjänstgöring 1 maj-31 juli. Löneförmaner: 1:sta året 300 kr., 2:dra, 3:dje och 4:de 350 kr., 5:te 400 kr. samt möbleradt bostadsrum och fria middagar. Sökes före 1 april hos rektor J. Thorsön, Färgelanda.

Barnsköterska.

För snäll, fullt pålitlig, anspråkslös, ej för ung flicka, med verkligt intresse för barn, finnes god plats för skötandet af 2 flickor, 7 och 3 år gamla, till den 24 april i Sthlm. Den sökande bör vara frisk, mycket barnkär, ordentlig, vänlig och med villighet sköta sina älliggan-den. Den som är något kunnig i sömnad har företräde. Goda ref. fordras, äfven hälst foto. Svar med uppgift om pret. och ålder till »Pålitlig», Iduns exp.

BILDAD, anspråkslös flicka, hälst 25-30 år, erhåller plats medio april i mindre familj i Stockholm, där hus-modern är sjuk och för tillfället borta från hemmet. Bör vara hushög och ej hafva anspråk på nöjen. Vidare fordras att hon skall deltaga i alla i ett hem förekommande göromål, vara kunnig i sömnad, strykning (ej stärksaker) m. m.; sparsam, ordningsfull och hafva ett vänligt sätt. Jungfru finnes. Får dela rum med 16-årig dotter. Lön 200 kr. Svar åtföljt af foto. och ref. sändes till »Kamererare», under adr. S. Gumelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

ENKEL, bildad, musik. herre söker äldre dam, ekonomiskt oberoende, som för gemensam hustru vid vore villig åtaga sig värdepappers och till en del bestrida kostnaderna. Svar till »B. 55», Iduns exp.